

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет економіки та управління
Кафедра бізнес-економіки та підприємництва

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»
Денна форма навчання

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

ГАЙДАМАХИ ДМИТРА МИКОЛАЙОВИЧА

**НА ТЕМУ «ОБҐРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»**

*Робота виконана з дотриманням основних принципів та фундаментальних
цінностей академічної доброчесності _____ Гайдамаха Д.М.*

Науковий керівник:

канд. екон. наук, доц.

_____Ірина КУБАРЕВА

Робота допущена до захисту в ЕК «__»_____20__ р. протокол № __

Зав. кафедри бізнес-економіки
та підприємництва,
докт. екон. наук, проф.

Інна РЄПІНА

Київ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1 Сутність та видова характеристика фінансової стійкості підприємства.....	6
1.2 Методи та процедури оцінювання фінансової стійкості підприємства	14
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «АВТО-РЕГІОН».....	26
2.1 Характеристика господарської діяльності підприємства.....	26
2.2 Аналіз фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН».....	31
2.3 Оцінювання фінансової стійкості підприємства на основі методу узагальнення показників.....	41
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «АВТО-РЕГІОН».....	46
3.1 Розробка бізнес-пропозиції щодо забезпечення фінансової стійкості підприємства.....	46
3.2 Економічне обґрунтування доцільності реалізації розробленої бізнес-пропозиції.....	53
3.3 Прогнозні показники фінансової стійкості за умови реалізації розробленої бізнес-пропозиції.....	59
ВИСНОВКИ.....	66
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ.....	70
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

Актуальність теми. Питання фінансової стійкості є актуальними для реальних підприємств, так і активно обговорюються на сторінках академічних та наукових видань. Науковці наголошують на тому, що фінансова стійкість є необхідною умовою для забезпечення життєдіяльності підприємства та його розвитку. Проте у наукових публікаціях дискусійними є питання визначення фінансової стійкості, що відповідно відображається на існуванні великої кількості методичних підходів щодо її оцінювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед науковців, які досліджують питання визначення фінансової стійкості слід відмітити наукові праці Ю. Алескерової, О. Базилінської, М. Білик, І. Бланка, А. Дмитренка, С. Єлецьких, М. Кизима, В. Коваленка, Л. Костирко, Л. Лахтіонової, С. Мельник, А. Поддєрьогіна та Л. Наумової, К. Орєхової, О. Тридіда, О. Терещенка, Г. Швиданенко, Н. Якушиної, ін. Проблеми оцінювання та аналізу фінансової стійкості підприємства досліджено та представлено у наукових публікаціях М. Білик, А. Дмитренко, Є. Мних, О. Павловської, Н. Притуляк, Н. Невмержицької, М. Заюкової, Л. Костирко, Л. Лахтіонової, Г. Норд, О. Савицької, Т. Пономаренко, Ю. Цал-Цалко, Г. Швиданенко, ін.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є розробка та обґрунтування бізнес-пропозиції щодо забезпечення фінансової стійкості ТОВ «АВТО РЕГІОН». Для досягнення мети бакалаврської роботи було поставлено та вирішено такі завдання:

- дослідити підходи до визначення фінансової стійкості підприємства;
- узагальнити методи та процедури оцінювання фінансової стійкості підприємства;
- зробити характеристику діяльності ТОВ «АВТО РЕГІОН»;
- проаналізувати фінансову стійкість ТОВ «АВТО РЕГІОН»;
- оцінити узагальнюючий рівень фінансової стійкості ТОВ «АВТО РЕГІОН»

- розробити бізнес-пропозицію щодо забезпечення фінансової стійкості ТОВ «АВТО РЕГІОН»;
- економічно обґрунтувати доцільність реалізації розробленої бізнес-пропозиції;
- зробити прогнозне оцінювання показників фінансової стійкості ТОВ «АВТО РЕГІОН» за умови реалізації розробленої бізнес-пропозиції.

Об'єкт дослідження – процеси забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та практичних питань щодо визначення та оцінювання фінансової стійкості підприємства.

Методи дослідження. У ході виконання роботи було використано такі методи:

- узагальнення – у ході визначення змісту фінансової стійкості підприємства;
- систематизації – при дослідженні методів оцінювання фінансової стійкості підприємства;
- фінансовий та факторний аналіз – при оцінювання фінансової стійкості ТОВ «АВТО РЕГІОН»;
- метод узагальнення показників – при оцінюванні узагальнюючого рівня фінансової стійкості підприємства;
- інвестиційного аналізу – у ході обґрунтування доцільності реалізації розробленої бізнес-пропозиції.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична значущість отриманих результатів полягає в узагальненні теоретичних засад визначення фінансової стійкості підприємства. Методична значущість роботи полягає у формуванні методичного підходу до оцінювання фінансової стійкості ТОВ «АВТО РЕГІОН». Практична значущість КБР полягає у розробці бізнес-пропозиції щодо забезпечення фінансової стійкості ТОВ «АВТО РЕГІОН».

Інформаційна база дослідження КБР: підручники та навчальні посібники; наукові статті, монографії, матеріали науково-практичних конференцій, дані мережі інтернет, фінансова та управлінська звітність ТОВ «АВТО РЕГІОН».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність та видова характеристика фінансової стійкості підприємства

Питання фінансової стійкості є досить актуальною та обговорюваною темою на сторінках академічних та наукових видань. Тема забезпечення фінансової стійкості розглядається як самостійний напрямок наукових досліджень, так і в контексті таких тематичних напрямків як фінансовий аналіз діяльності підприємства, фінансове управління та фінансова безпека бізнесу, інвестиційна привабливість та кредитоспроможність підприємства, а також як складова економічної стійкості.

Варто зазначити, що у ході аналізу інформаційних джерел, було зроблено висновок про неоднозначність змістовних визначень поняття «фінансова стійкість». Тому перш ніж розглянути практичні аспекти забезпечення фінансової стійкості доцільно обґрунтувати авторську позицію щодо сутності даного поняття.

Результати аналізу публікаційної активності на тему оцінювання та забезпечення фінансової стійкості припадає на кінець XX ст. початок XXI ст. А класикою, на яку посилаються дослідники цих питань є наукові праці Р. Папехіна, Н. Крейніної, І. Бланка, А. Шеремета, Л. Гіляровської. Характеризуючи фінансову стійкість по різному зазначені автори відштовхуються від її визначення як стану фінансових ресурсів підприємства. Узагальнюючи наукові позиції зазначених авторів у монографії О. Тридіда та К. Орехової [39] зазначається, що характеризуючи фінансову стійкість як стан фінансових ресурсів науковці фокусуються на їх достатності для забезпечення:

- функціонування;
- розвитку;
- платоспроможності;
- зростання прибутку та капіталу.

Таблиця 1.1 – Визначення фінансової стійкості підприємства як стану фінансових ресурсів

Науковці	Сутність поняття
Тридід О.М., Орехова К.В.	Фінансова стійкість – це стан фінансових ресурсів, при якому економічний суб'єкт здатний зберігати свою якість в умовах динамічного середовища і внутрішніх трансформацій, та одночасно забезпечувати розвиток, який наближений до певних цілей.
Лахтіонова Л.	Фінансова стійкість характеризується таким станом фінансових ресурсів, який би найбільше відповідав вимогам ринку і водночас в найбільшому ступені задовольняв потреби розвитку суб'єкту господарювання.
Поддєрьогін А.М., Наумова Л.Ю.	Фінансова стійкість підприємства (в широкому розумінні) – це комплексне поняття, яке відображає такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство має здатність стабільно розвиватися, зберігати платоспроможність в умовах додаткового рівня ризику. Фінансова стійкість підприємства (у вузькому розумінні) – це певне оптимальне співвідношення між собою різних фінансових ресурсів, що залучаються підприємством, а також співвідношення між різними видами фінансових ресурсів з одного боку, та напрямками використання цих ресурсів – з іншого.
Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І.,	Фінансова стійкість підприємства – це такий стан його фінансових ресурсів, їх розподілу та використання, що забезпечує стійкий розвиток фірми на основі зростання прибутку та капіталу за умови формування достатньої платоспроможності та кредитоспроможності за припустимого рівня ризику.

Джерело: [24; 34; 39; 43]

Визначення фінансової стійкості як стану фінансових ресурсів у сучасних наукових публікаціях характеризують як класичне. Такої традиції як правило науковці дотримуються при визначення фінансової стійкості, які представлені у підручниках та навчальних посібниках. Так, серед науковців КНЕУ імені Вадима Гетьмана, визначення фінансової стійкості як стану фінансових ресурсів представлено у академічних посібниках таких авторів як Г. Швиданенко, А. Дмитренко [43], О. Терещенко [41], А. Поддєрьогіна, Л. Наумової [34]

Якщо критично проаналізувати такий підхід до дослідження фінансової

стійкості, то варто уточнити питання що мають автори на увазі під поняттям фінансові ресурси. Не претендуючи на детальність аналізу сутності поняття «фінансові ресурси», слід зазначити, що з точки зору макрорівня вони інтерпретуються як сукупність коштів, що представлені певними фондами, якими може здійснювати розпорядження економічний суб'єкт або інституція [41]. Визначення фінансових ресурсів з точки зору мікрорівня також визначається як сукупність коштів, які безпосередньо залучаються до господарського обороту. Фактично, характеризуючи фінансові ресурси підприємства науковці розглядають аспект джерел фінансування активів та напрямків використання цих джерел. Якщо проаналізувати мету, з якою формуються та використовуються фінансові ресурси, то вона (мета) визначається як і мета забезпечення фінансової стійкості (розвиток, платоспроможність, прибуток, ін.). Ще одна особливість, яка звертає увагу науковців, які досліджують сутність поняття фінансова стійкість як *стану* фінансових ресурсів полягає у тому, що стан передбачає статику, тобто фіксацію на певному моменті, що на думку сучасних дослідників звужує змістовні контури дослідження.

Проте, слід зазначити, що визначення фінансової стійкості як стану, є досить поширеним напрямком її дослідження (табл. 1.2). Так, фокусуючись на стані організації, вчені наголошують на тому, що має бути такий стан ресурсів або активів, які б забезпечували платоспроможність та розвиток. Тобто фактично мова йде про достатність коштів для розвитку при одночасному забезпеченні нормальних показників балансових співвідношень (відповідність нормальним значенням).

Таблиця 1.2 – Визначення фінансової стійкості підприємства як стану організації

Науковці	Сутність поняття
1	2
Плиса В.Й., Приймак І. І.	Фінансова стійкість – це стан організації в процесі розподілу та використання ресурсів, які забезпечують її постійний розвиток з метою зростання прибутку та капіталу в умовах збереження платоспроможності.

Продовження таблиці 1.2

1	2
Мних Є.В., Барабаш Н.С.	Фінансова стійкість - це стан структури активів і пасивів компанії, що впливає на її платоспроможність
Мельник С.І.	Фінансова стійкість це такий стан організації в ринковому середовищі, що забезпечує цілеспрямованість її руху в сьогоденні і в прогностичній перспективі. Залежить від відповідності господарської діяльності нормативним узагальнюючим показникам, які синтезують характеристики економічних складових стійкості

Джерело: [25; 28; 33]

Окремі дослідники (табл. 1.3) роблять акцент на тому, що фінансова стійкість це є характеристика. У переважній більшості випадків виділяється характеристика, що забезпечує раціональний рівень структури капіталу або фінансової незалежності від зовнішніх інвесторів та кредиторів, а усі інші характеристики є похідними від неї. І тільки у Ю. Цал-Цалко наголошує на тому, що фінансова стійкість є комплексною характеристикою, яка органічно поєднує усі інші, такі як платоспроможність, ліквідність, фінансовий ризик, прибутковість [42].

Таблиця 1.3 – Визначення фінансової стійкості як характеристики підприємства

Науковці	Сутність поняття
Андросова К.Ю.	Фінансова стійкість виступає як результат формування достатнього для розвитку господарюючого суб'єкта обсягу прибутку, що є визначальною <i>характеристикою</i> його економічної незалежності
Бланк І. О.	Фінансова стійкість – <i>характеристика</i> стабільності фінансового стану підприємства, що забезпечується високою часткою власного капіталу у загальній сумі фінансових коштів, що використовуються
Базилінська О. Я.	Фінансова стійкість пов'язана з управлінням капіталом... та є <i>характеристикою</i> ступеня використання позикового капіталу (ступінь захисту кредиторів) у взаємозв'язку з напрямками вкладень (структурою активів)
Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю.	Фінансова стійкість є <i>характеристикою</i> фінансової структури підприємства, яка пов'язана зі ступенем його залежності від кредиторів та інвесторів.
Єлецьких С.Я.	Фінансова стійкість – одна із характеристик відповідності структури джерел фінансування в структурі активів... Фінансова стійкість – це стабільність фінансового стану підприємства, що забезпечується достатньою часткою власного капіталу у складі джерел фінансування.

Продовження таблиці 1.3

1	2
Цал-Цалко Ю.	Фінансова стійкість це сукупна характеристика підприємства, що визначається єдністю прояву фінансового ризику, ліквідності, прибутковості, зростання, які забезпечують реалізацію фінансових цілей підприємства (фінансової безпеки, формування та зростання вартості бізнесу, економічної стійкості, ін.)

Джерело: [4; 5; 7; 8; 16]

Розвиваючи ідею щодо того, що фінансова стійкість є комплексною характеристикою науковці у своїх дослідженнях просуваються далі та доходять висновку, що фінансову стійкість варто розглядати як здатність (табл. 1.4). Ключовою тезою такого напрямку дослідження є те, що фінансова стійкість забезпечує функціональну спроможність підприємства. Проте цілі діяльності можуть змінюватися в залежності від впливу факторів бізнес-середовища.

Таблиця 1.4 – Визначення фінансової стійкості як організаційної здатності

Науковці	Сутність поняття
Заюкова М.С.	Фінансова стійкість – це <i>здатність</i> долати кризові ситуації у різних сферах та продовжувати функціонування, при цьому радикально не змінюючи цілі та задачі по відношенню до клієнтів
Костирко Л.А.	Фінансова стійкість – це <i>здатність</i> компанії виконувати властиві їй функції на заданому рівні незалежно від впливу зовнішніх і внутрішніх факторів, які перешкоджають їх здійсненню
Кизим М. О., Забродський В. А., Зінченко В. А., Копчак Ю. С.	Фінансова стійкість – це динамічна інтегральна <i>характеристика здатності</i> компанії як системи трансформації ресурсів і ризиків повноцінно виконувати свої функції під впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.
Пономаренко Т.В.	Фінансова стійкість – це характеризує здатність підприємства забезпечувати реалізацію функціонального призначення підприємства та його розвитку. В основу такої здатності закладено органічне поєднання таких характеристик підприємства як фінансова незалежність, ліквідність, платоспроможність та прибутковість діяльності.

Джерело: [18; 19; 35]

У такому аспекті науковці вже не фокусуються на розвитку, а наголошують на тому, що підприємство може функціонувати, головне – забезпечити реалізацію свого функціонального призначення. На такій позиції наголошує Т. Пономаренко [35], яка розвиває даний підхід та закладає його в основу

дослідження економічної стійкості підприємства. Особливістю досліджень науки є те, що вона розглядає фінансову стійкість з позицій забезпечення реалізації не тільки свого функціонального призначення, а і розвитку підприємства. Проте, визначаючи фінансову стійкість мова йде про органічну єдність таких характеристик як раціональність структури капіталу, ліквідність, платоспроможність, прибутковість, продуктивність. Аспект економічної стійкості є більш широким та включає такі характеристики як ефективність та результативність діяльності підприємства, а також доповнюється такими видами стійкості як технологічна, корпоративна, ринкова, ін.

Звертає на себе увагу науковий підхід Т. Пономаренко до виокремлення напрямків дослідження фінансової стійкості. Вчена принципово виділяє три напрямки (рис. 1.1) – ресурсний, атрибутивний та результатний. На наш погляд, таке впорядкування є цілком логічним, а зміст виділених напрямків багатоаспектно розкриває зміст фінансової стійкості, який закладався різними науковцями.

Рисунок 1.1- Напрямки наукового дослідження фінансової стійкості підприємства

Джерело: [35]

Таким чином, якщо узагальнити представлені змісти, які розкривають сутність фінансової стійкості підприємства, то можна зазначити, що усі вони є пов'язаними між собою або логічного доповнюють один одного. Характеризуючи фінансову стійкість з точки зору забезпечення цільової діяльності слід зазначити, що ключовим моментом є забезпечення реалізації підприємством свого цільового призначення. Щодо розвитку, то питання фінансової стійкості є актуальним для підприємства і за умови відсутності якісних змін, тобто за умови функціонування бізнесу. Якщо окреслити спектр характеристик, що визначають фінансову стійкість, то це є фінансова незалежність, достатність фінансових ресурсів для забезпечення актуальної цільової діяльності, ліквідність, платоспроможність, прибутковість.

Щодо видової характеристики фінансової стійкості підприємства, то узагальнено вона представлена у табл. 1.5. Варто зазначити, що представлені види фінансової стійкості дозволяють багатоаспектно характеризувати досліджуване явище. Так, визначаючи представлені різновиди фінансової стійкості відбувається фокусування на певній характеристиці, що пояснює її базову змістовну природу. Також звертає увагу той факт, що види фінансової стійкості, які виділені за різними ознаками є взаємодоповнюючими або взаємопов'язаними між собою. Так, наприклад, за способом управління виділяють прогресивну фінансову стійкість, яка забезпечується ефективними управлінськими рішеннями. За змістовною природою виділяють придбану фінансову стійкість, яка також є наслідком ефективних дій менеджменту. Тобто прогресивна та придбана фінансова стійкість є змістовно пов'язаними між собою.

Таблиця 1.5 – Видова характеристика фінансової стійкості підприємства

Ознаки	Характеристика виду фінансової стійкості
1. За часовим інтервалом	Короткострокова фінансова стійкість проявляється відносно короткий час. Середньострокова фінансова стійкість досягнута на конкретний момент часу, під впливом реальних умов і факторів на даному рівні використання наявного виробничого потенціалу. Довгострокова фінансова стійкість проявляє себе протягом досить тривалого періоду, не залежить від зміни економічного циклу і якості менеджменту
2. За структурою.	Формальна фінансова стійкість створюється і стимулюється штучно, ззовні. Конкурентна (реальна) фінансова стійкість, навпаки, передбачає економічну ефективність в умовах конкуренції і з урахуванням можливостей розширеного виробництва.
3. За характером виникнення.	Абсолютна - фактично досягнута в поточному періоді і перспективі при відсутності будь-яких відхилень від заданої траєкторії розвитку підприємства. Це стан рівноваги, яке зберігається, незважаючи на вплив зовнішніх і внутрішніх факторів. Нормативна - станом на початок періоду або закладена в фінансовому плані на рік.
4. За способами управління.	Консервативна фінансова стійкість виникає внаслідок здійснення підприємствами консервативної політики (менш ризиковою, більш обережною), тоді як прогресивна, в свою чергу, є результат проведення більш досконалої, передовий, політики, що виявляється в прагненні до конкуренції, завоювання нових ринків.
5. З позиції сталості.	Змінна - відсутність постійної стабільності протягом тривалого періоду часу. Постійна - стабільний фінансовий стан протягом тривалого періоду часу. Повна - стабільне зростання всіх показників фінансової стійкості.
6. З позиції динаміки	Виділяють зовнішні і внутрішні складові. До зовнішніх факторів належать економічне регулювання, експортно-імпортна політика, природні фактори, чинне законодавство та інші складові. При цьому їх можна розділити за способом впливу на дві основні групи: прямого і непрямого впливу. До першої групи відносять постачальників, споживачів, трудові, фінансові, матеріальні та інші ресурси, органи державної влади та управління, місцеву адміністрацію, конкурентів, засоби масової інформації. До другої групи відносять стан економіки, соціально-політичні, демографічні, культурно-історичні, нормативно-правові, природні та ін.
7. За можливістю регулювання.	Відкрита і закрита види фінансової стійкості, які визначаються наявністю або відсутністю можливостей регулювання і перетворення показників ефективності діяльності підприємства, з урахуванням мінливих зовнішніх умов.
8. З позицій корисності	Активна фінансова стійкість - спрямована на поліпшення фінансових результатів діяльності та виконання завдань довгострокового розвитку підприємств і, навпаки, пасивна - зосереджується на вирішенні більш загальних і порівняно швидко здійснюваних завдань і не передбачає серйозного втручання у розвиток бізнесу.
9. За змістовною природою.	Успадкована фінансова стійкість формується в разі наявності певного запасу фінансової міцності, що накопичувався протягом ряду років і є захистом організації від різких перепадів зовнішніх, несприятливих й дестабілізуючих факторів. Придбана фінансова стійкість досягається відповідної внутрішньої системою управління, відображає ефективність організації виробництва, при якій переважає стабільне перевищення доходів над витратами, сприяє безперебійному процесу виробництва і реалізації, розширення та оновлення.

Джерело: сформовано за даними [25; 28; 35; 39; 42]

1.2 Методи та процедури оцінювання фінансової стійкості підприємства

Неоднозначність інтерпретацій змісту поняття «фінансова стійкість» зумовлює те, що в наукових джерелах методи та процедури оцінювання фінансової стійкості описані по-різному. Якщо узагальнити інформацію, що подано у наукових публікаціях, то методи, які є найбільш розповсюдженими в процесах оцінювання та аналізу фінансової стійкості є такі (рис. 1.2).

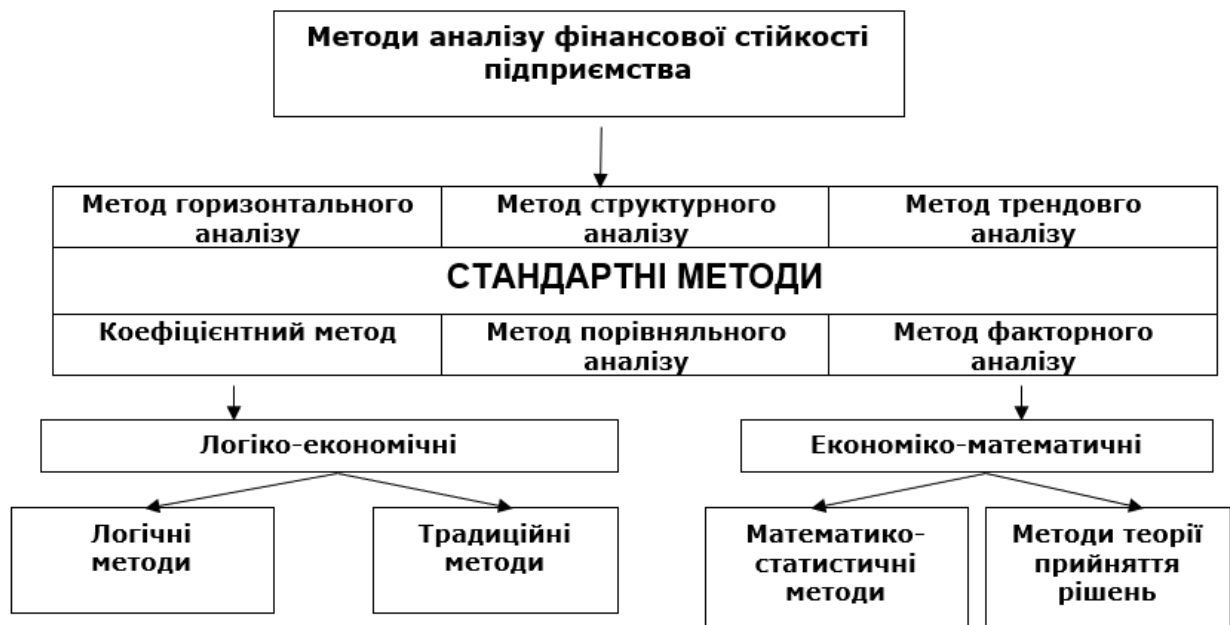

Рисунок 1.2 – Систематизація методів аналізу фінансової стійкості підприємства

Джерело: [8]

Метод горизонтального аналізу, який набув широкого використання у ході аналізу активів та капіталу, а також фінансових результатів за даними фінансової звітності підприємства. У ході аналізу фінансової стійкості на основі даного методу визначаються абсолютні та відносні зміни власного капіталу та зобов'язань, порівнюються темпи зростання та зобов'язань підприємства, що дозволяє сформулювати уявлення про зміни та їх темпи для ключових параметрів, які визначають фінансову незалежність підприємства. Також на основі

горизонтального аналізу здійснюється порівняння змін власного капіталу, власного оборотного капіталу та перманентного капіталу з відповідними змінами для запасів підприємства. На основі даної інформації визначається рівень достатності власних коштів для фінансування запасів підприємства.

Метод структурного аналізу використовується паралельно до методу горизонтального аналізу у розрізі вже зазначених аспектів. Так, майже усі дослідники використовують даний метод для аналізу джерел фінансування активів а ключовим є співвідношення між власники капіталом та зобов'язаннями підприємства. Крім того, здійснюється аналіз у розрізі зобов'язань підприємства з точки зору співвідношення довгострокових та короткострокових джерел. Важливим є аналіз структури перманентного капіталу та його частки у загальному обсязі фінансування активів підприємства.

Метод трендового аналізу описаний у наукових публікаціях, які датовані до 2010 р. Це пояснюється тим, що до світової фінансової кризи, яка була у 2008 р. бізнес-середовище господарювання підприємства було більш прогнозованим. Відповідно, даний метод використовувався для того, щоб будувати прогнозні тренди за основними компонентами балансу на основі використання інформації минулих років. За сучасних умов використання такого методу є суто теоретичною позицією, з точки зору практики тренди, що побудовані на основі інформації минулих років не несуть в собі інформаційної цінності. Це пов'язано, перш за все, з низьким рівнем прогнозованості бізнес-середовища, його складністю та невизначеністю.

Коефіцієнтний метод є одним з найбільш використовуваних у ході здійснення оцінювання та аналізу фінансової стійкості підприємства. Так, системи фінансових коефіцієнтів сформовані за певними критеріями, які науковці вважають ключовими з точки зору визначення та ідентифікації фінансової стійкості підприємства. Такими критеріями та системами фінансових коефіцієнтів є такі:

- *критерій фінансового ризику*. Для характеристики фінансового ризику в контексті визначення фінансової стійкості використовуються система

показників, яка узагальнено представлена у табл. 1.6. Показники 1 – 8 характеризують аспект фінансової незалежності/залежності від фінансових стейкхолдерів підприємства. Коефіцієнт грошового покриття визначає фінансовий ризик з точки зору здатності підприємства покривати фінансові витрати, серед яких важливими є витрати на сплату відсотків за користування позиковим капіталом. Показники 10 – 11 характеризують фінансовий ризик з точки зору достатності коштів для формування запасів підприємства;

Таблиця 1.6 – Системи фінансових показників (коефіцієнтів), які характеризують фінансовий ризик в аспекті визначення фінансової стійкості підприємства

№ п/п	Коефіцієнт	Логіка розрахунку
1.	Коефіцієнт автономії	Відношення власного капіталу до величини активів
2.	Мультиплікатор капіталу	Відношення активів до власного капіталу
3.	Коефіцієнт перманентного капіталу	Відношення суми власного та довгострокового позикового капіталу до актів
4.	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Відношення довгострокових зобов'язань до величини загальних зобов'язань
5.	Коефіцієнт боргового навантаження	Відношення зобов'язань до капіталу (активів) підприємства
6.	Коефіцієнт структури капіталу	Відношення зобов'язань до власного капіталу
7.	Коефіцієнт покриття відсотків прибутком	Відношення операційного прибутку до фінансових витрат
8.	Коефіцієнт перманентного капіталу	Відношення величини перманентного капіталу (суми власного капіталу та довгострокових зобов'язань) до загального обсягу капіталу
9.	Коефіцієнт грошового покриття	Відношення суми операційного прибутку та амортизаційних відрахувань до фінансових витрат
10.	Коефіцієнт маневреності власних коштів	Відношення різниці між перманентним капіталом та величиною необоротних активів до перманентного капіталу
11.	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	Відношення різниці між власним капіталом та величиною необоротних активів до оборотних коштів підприємства

Джерело: [34; 39; 41-43]

– *критерій ліквідності*. Для характеристики ліквідності використовуються класична система коефіцієнтів, яка характеризує фінансові можливості підприємства погашати короткострокові зобов'язання підприємства. Такими показниками є коефіцієнт поточної ліквідності, проміжної та абсолютної

ліквідності. Логіка їх розрахунку представлена у табл. 1.7. Варто зазначити, що у науковій та академічній літературі визначаються нормативні значення даних показників, які можуть різнитися. Цілком аргументованими є висновки науковців, які наголошують на тому, що значення даних коефіцієнтів можуть визначатися на підприємстві з урахуванням як операційної специфіки діяльності, так і поточної ситуації, яка складається у взаємовідносинах з фінансовими стейкхолдерами бізнесу;

Таблиця 1.7 – Системи фінансових показників (коефіцієнтів), які характеризують ліквідність та платоспроможності в аспекті визначення фінансової стійкості підприємства

№ п/п	Коефіцієнт	Логіка розрахунку
1.	Коефіцієнт поточної ліквідності	Відношення оборотних активів до величини поточних зобов'язань
2.	Проміжний коефіцієнт ліквідності	Відношення між різницею оборотних активів та матеріальних оборотних коштів до величини поточних зобов'язань
3.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Відношення суми грошових коштів та поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань
4.	Коефіцієнт загальної платоспроможності	Відношення величини оборотних активів до загальної величини зобов'язань

Джерело: [34; 39; 41-43]

– *критерій платоспроможності*. Для характеристики даного критерію використовують коефіцієнт загальної платоспроможності, який характеризує співвідношення оборотних активів до загальної величини зобов'язань. Крім того, у наукових публікаціях [35] використовують показник співвідношення темпів зростання величини оборотних активів до темпів зростання величини загальних зобов'язань підприємства. Нормальним вважається зростаюча динаміка визначених коефіцієнтів;

– *критерій прибутковості*. Для характеристики прибутковості діяльності підприємства використовують показники рентабельності. Логіка розрахунку будь якого показника рентабельності є такою – це відношення величини прибутку до тієї величини рентабельність якої розраховується. Зазвичай показники рентабельності вимірюються у відсотках. Але також дані

показники можуть бути представлені у вигляді коефіцієнтів, як це узагальнено у табл. 1.8. Слід зазначити, що представлена система показників не є вичерпною. Виходячи з логіки розрахунку рентабельності можемо говорити про те, що в залежності від інформаційних потреб фінансової аналітики можуть бути розраховані різні співвідношення за різними видами прибутку.

Таблиця 1.8 – Системи фінансових показників (коефіцієнтів), які характеризують прибутковість діяльності підприємства

№ п/п	Коефіцієнт	Логіка розрахунку
1.	Коефіцієнт фінансової рентабельності	Відношення чистого прибутку до середньорічної величини власного капіталу
2.	Коефіцієнт економічної рентабельності	Відношення операційного прибутку до середньорічної величини активів
3.	Коефіцієнт чистої економічної рентабельності	Відношення величини чистого прибутку до середньорічної величини активів
4.	Коефіцієнт рентабельності виробничого капіталу	Відношення операційного прибутку до середньорічної величини виробничого капіталу
5.	Коефіцієнт рентабельності чистих активів	Відношення чистого прибутку до середньорічної величини чистих активів

Джерело: [34; 39; 41-43]

Метод порівняльного аналізу використовується у випадку наявної інформації щодо відповідних показників для конкурентів, партнерів або даних щодо середньогалузових показників. Використання даного методу дозволяє більш широко оцінити фінансову стійкість підприємства, тобто не тільки в аспекті структурних співвідношень, які є притаманними відповідному бізнесу, а і у порівнянні з іншими стейкхолдерами.

Методи факторного аналізу є досить поширеними у практиці оцінювання фінансової стійкості підприємства. Використання даного методу передбачає виявлення причинних факторів, які впливають на досліджуваний аспект фінансової стійкості підприємства. Даний метод може бути використаний як в контексті здійснення якісного аналізу, так і побудови кількісних моделей. З фінансово-економічної точки зору досить популярними є побудова двохфакторних та багатфакторних моделей аналізу. Класичною моделлю багатфакторного аналізу, яка набула широкого використання у ході аналізу

фінансової стійкості є трьохфакторна модель Дюпона. На основі даної моделі здійснюється аналіз впливу чистої рентабельності реалізації продукції, продуктивності активів та структури капіталу на зміни показника фінансової рентабельності. Окрім даної моделі даний метод використовується для аналізу будь якого показника з точки зору впливу на нього двох і більше причинних фактори. Використання даного методу дозволяє сфокусуватися на тих факторах, які є найбільш впливовими з точки зору змін відповідного показника.

Щодо факторів, які впливають на фінансову стійкість підприємства (рис. 1.3), то факторний аналіз з урахуванням зовнішніх факторів впливу здійснюється на основі використання таких методів як *PEST*-, *SWOT*-, *SPACE*-, *PIMS*-аналізу та багато ін. Аналіз за внутрішніми факторами передбачає використання як якісних, так і кількісних методів з переважним використанням саме кількісних методів.

Рисунок 1.3 – Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства

Джерело: [8]

Якщо характеризувати процес аналізу з точки зору процедур, то у наукових джерелах розрізняють процедури експрес-аналізу та детального аналізу (рис. 1.4) [41-42].

Рисунок 1.4 – Процедури аналізу фінансової стійкості підприємства

Джерело: [41-42]

Експрес-аналіз здійснюється на основі даних фінансової звітності та фактично передбачає використання методів горизонтального, вертикального аналізу та коефіцієнтний метод. У ході здійснення експрес-аналізу фінансової стійкості окрім зазначених методів використовується трьохкомпонентна модель оцінювання фінансової стійкості, а аналіз ліквідності окрім фінансових коефіцієнтів передбачає побудову балансу ліквідності.

Щодо моделі фінансової стійкості, то її зміст формалізовано представлено на рис. 1.5. Основна ідея моделі полягає у ідентифікації стану фінансової стійкості за критерієм достатності коштів для формування запасів підприємства. Так, якщо фінансування запасів здійснюється за рахунок власних оборотних коштів, то такий стан визначається як абсолютно фінансово стійкий.

Якщо фінансування запасів відбувається за рахунок власних оборотних та довгострокових позикових коштів, то це нормальний стан фінансової стійкості. Якщо запаси профінансовано за рахунок власних оборотних довго- та короткострокових позикових коштів, то такий стан визначається як фінансово нестійкий. А якщо і цих коштів не вистачило для формування запасів, то це ідентифікується як кризовий фінансовий стан.

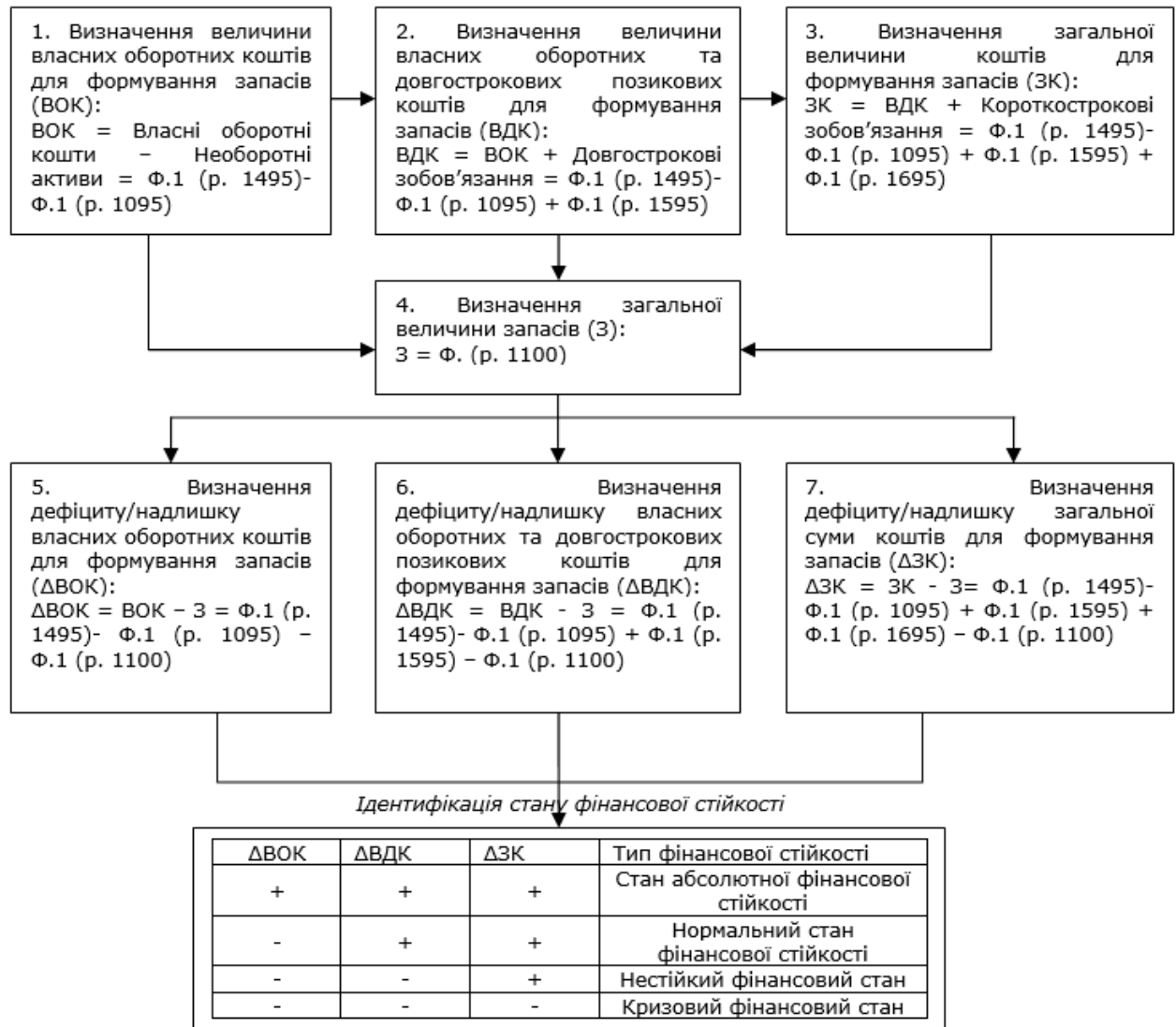

Рисунок 1.5 – Трьохкомпонентна модель фінансової стійкості підприємства

Джерело: [43]

Щодо деталізованого аналізу фінансової стійкості підприємства, то він здійснюється не тільки за даними фінансової, а і управлінської або зовнішньої

аналітичної інформації. Фактично, цей вид аналізу передбачає здійснення усіх розрахунків експрес-аналізу, але його доповненням як стратегічним аналізом, так і більш широким внутрішнім оцінюванням фінансової стійкості. У ході здійснення деталізованого аналізу широко використовуються метод узагальнення показників та матричні методи.

Щодо використання методу узагальнення показників у ході аналізу фінансової стійкості, то його ідея полягає у тому, щоб усю сукупність різноаспектних показників привести «до одного знаменника». Зазвичай використання такого методу передбачає виділення критеріїв, систем показників, які будуть вимірювати цей критерій та визначення вагових коефіцієнтів для показників у межах критерію (аналітичної проекції) та в узагальнюючому індексі. З точки зору практичного використання даного методу проблема полягає у визначенні нормальних (еталонних) показників. Тобто серед великого переліку аналітичних індикаторів варто обирати лише ті, для яких можна знайти обґрунтоване еталонне значення. Приклад використання методу узагальнення показників для оцінювання фінансової стійкості, який запропоновано Т. Пономаренко представлено на рис. 1.6 [35].

Ще одна проблема практичного використання даного методу полягає у тому, що аналітики включають до аналітичних проекцій велику кількість індикаторів, які за змістом дублюють один одного. Так, наприклад, оцінюючи проекцію фінансового ризику дослідники включають коефіцієнт автономії, коефіцієнт структури капіталу, коефіцієнт фінансової залежності. Усі ці індикатори визначаються на основі різних комбінацій співвідношень власного та позикового капіталу. У такій ситуації доцільно використовувати лише один показник, щоб не розмивати об'єктивність процесу оцінювання.

Щодо використання матричного інструментарію оцінювання, то їх класичні варіанти та вимоги до побудови представлено на рис. 1.7. Якщо конкретизувати використання фінансових матриць для аналізу фінансової стійкості підприємства, то можна навести приклад ідентифікації видів фінансової стійкості за двома значущими критеріями.

Параметр оцінювання	$\{x_{kj}\}$	Назва показники	w_j
1	2	3	4
Ризик (<i>I_{risk}</i>)	$x_{1.1}$	Коефіцієнт автономії (k_{aut})	0,20
	$x_{1.2}$	Рентабельність власного капіталу (R_{fin})	0,50
	$x_{1.3}$	Трьохкомпонентна модель фінансової стійкості ($M_{fin.stab}$)	0,30
$I_{risk} = 0,20 \times k_{aut} + 0,50 \times R_{fin} + 0,30 \times M_{fin.stab}$			
Ліквідність (<i>I_{liq}</i>)	$x_{2.1}$	Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($k_{abs.liq}$)	0,30
	$x_{2.2}$	Коефіцієнт проміжної ліквідності ($k_{sp.liq}$)	0,30
	$x_{2.3}$	Коефіцієнт поточної ліквідності ($k_{cur.liq}$)	0,40
$I_{liq} = 0,3 \times k_{abs.liq} + 0,3 \times k_{sp.liq} + 0,4 \times k_{cur.liq}$			
Зростання (<i>I_{gross}</i>)	$x_{3.1}$	Коефіцієнт співвідношення темпів зростання чистого прибутку та обсягів продажу продукції (Γ_{NTSale})	0,30
	$x_{3.2}$	Коефіцієнт співвідношення темпів зростання обсягів продажу продукції та активів ($\Gamma_{Sale\backslash Ass}$)	0,30
	$x_{3.3}$	Коефіцієнт співвідношення темпів зростання оборотних активів над темпами зростання заборгованості ($k_{cur.ass\backslash deb}$)	0,40
$I_{gross} = 0,30 \times \Gamma_{NTSale} + 0,30 \times \Gamma_{Sale\backslash Ass} + 0,40 \times k_{cur.ass\backslash deb}$			
$I_{fin,st} = \sqrt[3]{(I_{risk} \times I_{liq} \times I_{gross})}$			

Рисунок 1.6 – Приклад використання методу узагальнення показників для оцінювання фінансової стійкості підприємства

Джерело: [35]

Так, у дослідженнях К.Ю. Андросової [4] представлено фінансову матрицю, критеріями побудови якої є фінансовий ризик та ліквідність. Для оцінювання фінансового ризику науковець обрала показник коефіцієнту перманентного капіталу, пояснюючи це тим, що перманентний капітал це сукупність фінансових ресурсів, які підприємство може вільно використовувати протягом звітного року. Для ідентифікації ліквідності дослідниця обрала коефіцієнт проміжної ліквідності, так як саме цей показник розраховується на основі швидколіквідних та середньоліквідних активів.

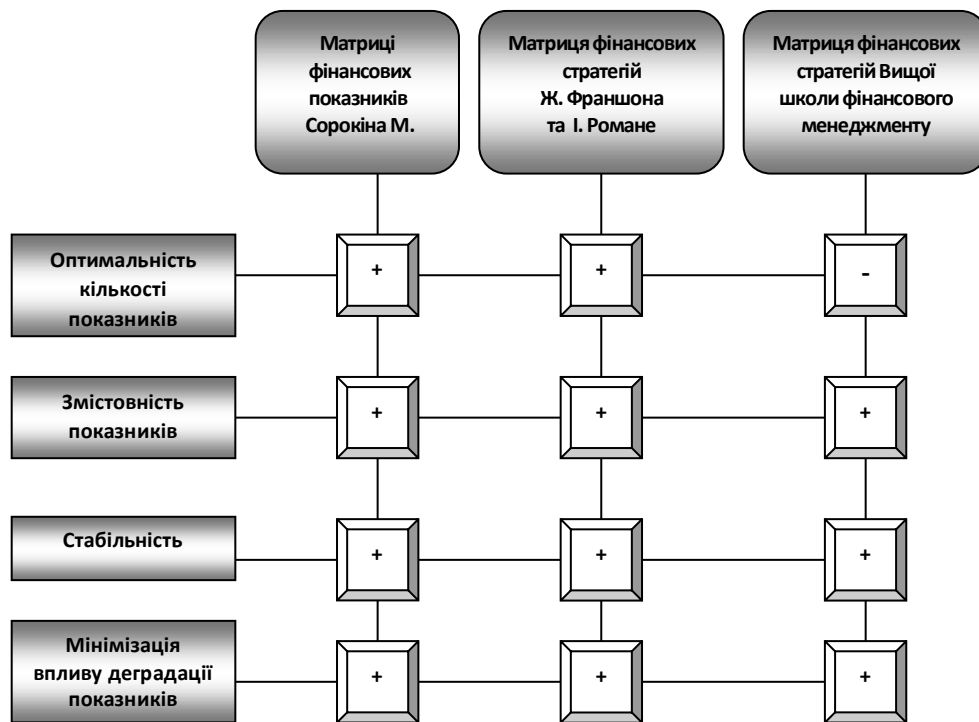

Рисунок 1.7 – Вимоги до побудови фінансових матриць

Джерело: [41]

В залежності від цього, ідентифіковано такі стани фінансової стійкості як абсолютний, нормальний, проблемний, критичний (рис. 1.8).

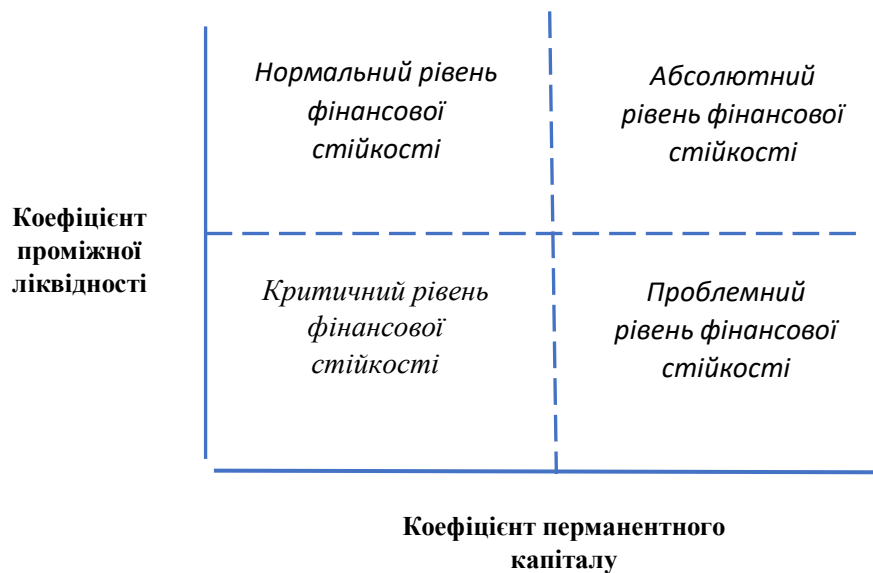

Рисунок 1.8 – Приклад побудови фінансової матриці для ідентифікації рівня фінансової стійкості підприємства

Джерело: [4]

Узагальнюючи результати вивчення методів та процедур оцінювання та аналізу фінансової стійкості зроблено висновок про те, що кожен дослідник та аналітик самостійно визначає перелік критеріїв та показників з урахуванням операційної специфіки діяльності підприємства, доступу до інформаційних джерел, а також цільових потреб проведення оцінки. У ході здійснення оцінювання доцільно використовувати комбінацію різних методів, що дозволить багатоаспектно і більш повно проаналізувати досліджуване явище.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

2.1 Характеристика господарської діяльності підприємства

Дана кваліфікаційна бакалаврська робота буде виконуватися за матеріалами ТОВ «АВТО-РЕГІОН», що було створене у 2004 р. Основний вид діяльності компанії був пов'язаний з реалізацією вантажних автомобілів, спеціальної та спеціалізованої автомобільної техніки, автобусів, що вироблялися як в Україні, так і автотехніки провідних іноземних виробників. ТОВ «АВТО-РЕГІОН», можна характеризувати як компанію, що динамічно розвивається, швидко реагує на зміну потреб автомобільного ринку України і намагається задовольнити їх у найкращий спосіб. Місія діяльності ТОВ «АВТО-РЕГІОН» визначається як партнерство з клієнтами, щоб допомогти їм побудувати свій бізнес, запропонувавши якісні комерційні автомобілі. А основну мету, що забезпечують реалізацію місії компанії ТОВ «АВТО-РЕГІОН», менеджмент визначає як постачання клієнтам та партнерам саме такої техніки, яка стане надійним та дієвим бізнес-інструментом для отримання та примноження прибутку при виключенні можливих збитків від простою. Компанія ТОВ «АВТО-РЕГІОН» пропонує комплексні рішення для бізнесу, забезпечуючи клієнтів вантажівками, самоскидами та іншою спецтехнікою. Ділова інформація щодо компанії узагальнено представлена у табл. 2.1.

Компанія пропонує клієнтам автотехніку різного напрямку та типу, різних габаритів, різного технічного спрямування та специфіки. Асортимент по брендах є таким: DAEWOO TRUCKS, HORYONG, HYUNDAI, ISUZU, TEMSA, BOGDAN, ATAMAN. ТОВ «АВТО-РЕГІОН» здійснює продаж як готової автомобільної техніки, так і такої, що виготовляється з урахуванням специфічних побажань клієнта, а саме:

Таблиця 2.1 – Ділові характеристики ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Елемент діагностики	Характеристика
Код ЄДРПОУ	32982101
Форма власності	Недержавна власність
Перелік засновників юридичної особи, розмір внеску, частка	Гайдамаха Дмитро Дмитрович 230 тис.грн
Уповноважена особа	Гайдамаха Дмитро Дмитрович
Місце знаходження юридичної особи	м. Київ, вул. Анрі Барбюса, буд. 5 а
Основний вид діяльності	45.11 Торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами
Інші види діяльності	45.31 Оптова торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів 46.69 Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням 46.73 Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням
Чистий дохід у 2021 р., тис.грн	171 973,1
Чисельність персоналу у 2021 р., осіб	22
Чистий прибуток у 2021 р., тис.грн	876
Балансова вартість активів на кін. 2021 р., тис.грн	80860,2

Джерело: [1; 40]

- мікроавтобуси, міські (у тому числі призначені для перевезення осіб з обмеженою можливістю до пересування), приміські та туристичні автобуси, шкільні автобуси;
- автомобілі швидкої медичної допомоги, пересувні автомайстерні та ін.;
- підйомники (автовишки (автопідйомники), крани-маніпулятори та ін.);
- прибирально-підмітальну, сміттєзбиральну, снігоочисну техніку та машини дорожні комбіновані (з піскорозкидальним, поливомийним обладнанням, щіткою та снігоочисним відвалом);
- бортові автомобілі, кузова-фургони (промтоварні, термічні, рефрижераторні, зерновози та ін.);

- паливозаправники, паливовози, водовози, молоковози;
- тягачі, самоскиди.

Техніка, яку реалізує компанія ТОВ «АВТО-РЕГІОН» використовується в сільському та комунальному господарстві, логістиці, на будівництві, ін. Купуючи одну модель шасі, споживач стає власником універсальної техніки. Звернувшись до компанії ТОВ «АВТО-РЕГІОН», кожен клієнт знайде модель вантажівки для потреб свого бізнесу.

Фахівці компанії мають досвід згідно стандартів ведучих світових виробників комерційного транспорту та завжди надають технічно та економічно обґрунтовану пропозицію та консультації щодо варіантів встановлення різноманітного спеціального та спеціалізованого обладнання на спеціалізовані вантажні шасі з метою максимально ефективно використання функціональних можливостей техніки згідно потреб замовника.

З моменту свого заснування компанія успішно здійснює продаж автомобільної техніки, у тому числі і державним установам, силовим структурам, бюджетним підприємствам, зокрема шляхом участі у процедурах закупівель за державні кошти. За інформацією «Prozorro» із 336 поданих заявок досліджувана компанія є переможцем у 140 закупівлях (42% від поданих заявок) (рис. 2.1). Сума угод становить 398,4 млн.грн, ще очікують своєї черги 7 договорів, що підписані у січні та березні 2023 р. на суму 25,78 млн.грн.

Вся продукція, яка пропонується ТОВ «АВТО-РЕГІОН» має відповідні документи, що дозволяють її безперешкодну експлуатацію в Україні. ТОВ «АВТО-РЕГІОН» має власний сервісний центр в межах Києва та мережу сервісних центрів по Україні, що забезпечує якісне гарантійне, післягарантійне обслуговування та ремонт реалізованої автомобільної техніки. Компанія ТОВ «АВТО-РЕГІОН» має всі дозволи, необхідні для здійснення усіх видів господарської діяльності, визначені вимогами законодавства України. Бізнес ТОВ Авто-Регіон має формат «автомобільний гіпермаркет», який представлений автосалоном та СТО для керівників компаній та приватних підприємців, які мають свій автопарк.

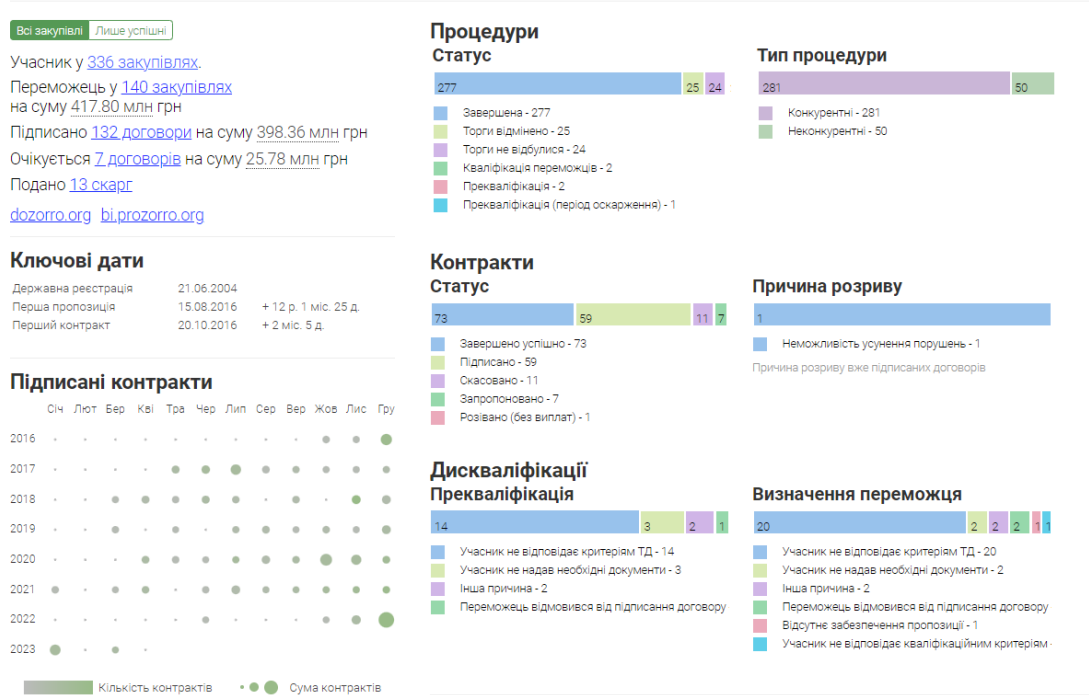

Рисунок 2.1 – Показники діяльності ТОВ «АВТО-РЕГІОН» в області державних закупівель

Джерело: [49]

Слід зазначити, що ТОВ «АВТО-РЕГІОН» є ексклюзивним дистриб'ютором на території України відомих Південнокорейських брендів, таких як DAEWOO (вантажні автомобілі) та HORYONG (автомобільні підйомники та автовишки), а також автобусів TEMSA від турецького виробника. У 2019 р. компанія ТОВ «АВТО-РЕГІОН» стала ексклюзивним імпортером в Україні спеціалізованої техніки виробництва DAEWOO TRUCKS Commercial Vehicle Co.Ltd, який є провідним Південно-корейського виробником надійних вантажних автомобілів, який є лідером продажів в сегменті середніх і важких комерційних автомобілів. Компанія пропонує вантажівки Daewoo в різних модифікаціях і тоннажності (до 20 тон). Вантажні шасі, які пропонуються до продажу компанією ТОВ «АВТО-РЕГІОН», надають споживачеві можливість використовувати їх для будь-яких цілей. На базову раму можна встановити фургон, контейнер, кран-маніпулятор та інше спеціальне обладнання. Відповідно, можна використовувати машину для вирішення різних завдань.

Політика компанії спрямована на створення максимально вигідних умов для споживачів. Замовнику забезпечується передпродажне та гарантійне обслуговування придбаного транспортного засобу та деякі бонусні програми лояльності клієнтів. ТОВ «АВТО-РЕГІОН» бере участь у проектах розвитку та оновлення муніципального транспорту міст України, пропонуючи вакуумні прибирально-підмітальні машини, сміттєвози, спеціальні автомобілі з крано-маніпуляторним обладнанням та інші. Вантажівки, самоскиди та тягачі від південнокорейської DAEWOO TRUCKS вже отримали визнання на ринку вантажних та спеціальних автомобілів в Україні та користуються попитом завдяки їх якості та надійності в експлуатації.

Ще з 2019 р., компанія ТОВ «АВТО-РЕГІОН» має ексклюзивний контракт з південнокорейською компанією HORYONG на постачання в Україну автомобільної підйимальної техніки. Автомобільні підйомники, автовишки та автоліфти (автодрабини) марки HORYONG – це високотехнологічні продукти, що не мають аналогів в світі. Невелика вага підйомників дає змогу встановлювати їх на компактні автомобілі, що, в свою чергу, дозволяє пересування по дорогам загального користування без обмежень. Крім того, вся продукція марки HORYONG вважається однією з найбезпечніших в світі та відповідає жорстким вимогам законодавства по безпеці США та Європейських країн, де вони на теперішній час мають основний ринок збуту своєї продукції.

Також ТОВ «АВТО-РЕГІОН» поставляє автобуси різного призначення та різної пасажировмісності. У 2021 р. досліджувана компанія підписала дистриб'юторський договір з компанією TEMSA SKODA, яка є одним із провідних світових виробників автобусів та мікроавтобусів, представлена на 70 ринках по всьому світу зі значною часткою ринку у різних автобусних сегментах провідних країн, таких як США, Великобританія, Франція, Німеччина та Італія. Широка продуктова лінійка TEMSA відповідає унікальним потребам різних регіонів. TEMSA пропонує широкий модельний ряд автобусів: моделі Maraton, HD, HD RHD, LD у сегменті туристичних автобусів, автобуси малого класу Prestij, середньорозмірні автобуси MD9 та MD7 та LD SB Plus, а також всю серію

LF, розроблену спеціально для задоволення потреб європейського міського транспорту.

Незважаючи на важку ситуацію, викликану російською агресією, підприємство ТОВ «АВТО-РЕГІОН» продовжує розвивати проект міських електричних автобусів TEMSA. Вже декілька громад місцевого самоврядування України мають у розробці кейси по використанню електричних автобусів TEMSA у громадському транспорті регіону.

Сегмент вантажних, спеціальних автомобілів та автобусів більш чутливий до макроекономічних змін порівняно з легковими автомобілями. Після початку пандемії з 2020 р. кількість продажів та виробництва вантажних автомобілів в Україні знизилась. Це пояснюється зниженням активності в таких секторах, як роздрібна торгівля та будівництво. У довгостроковій перспективі основними драйверами відновлення ринку буде необхідність у відновленні зруйнованого та заміні вцілілого парку застарілої техніки. Наразі середній вік вантажівок в Україні становить 20 років, що в два рази більше, ніж в Західній Європі.

2.2 Аналіз фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Відповідно до теми КБР проаналізуємо рівень фінансової стійкості для ТОВ «АВТО-РЕГІОН». На основі узагальнення наукових джерел щодо визначення та оцінювання фінансової стійкості, було визначено, що основними визначальними її характеристиками є такі:

- фінансовий ризик;
- ліквідність та платоспроможність;
- ділова активність;
- прибутковість діяльності.

Подальша логіка виконання аналітичного розділу кваліфікаційної бакалаврської роботи буде побудована відповідно до оцінювання за визначеними параметрами.

Оцінювання фінансового *ризик*у ТОВ «АВТО-РЕГІОН» буде зроблено у таких аспектах:

- раціональність структури капіталу за критерієм мінімізації фінансового ризику ТОВ «АВТО-РЕГІОН»;
- достатність власних оборотних коштів для формування запасів ТОВ «АВТО-РЕГІОН»;
- раціональність структури капіталу за критерієм мінімізації витрат на капітал ТОВ «АВТО-РЕГІОН»;
- раціональність структури капіталу за критерієм прибутковості власного капіталу ТОВ «АВТО-РЕГІОН».

Вихідною базою для здійснення оцінювання фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН» є офіційна фінансова звітність, яка представлена у додатку А.

За результатами аналізу раціональності структури капіталу ТОВ «АВТО-РЕГІОН» можна зробити такі висновки:

- протягом 2018 – 2021 рр. балансова величина власного капіталу характеризувалася зростаючою динамікою (табл. 2.2). Так, власний капітал у 2021 р. збільшився порівняно з 2018 р. у 2,2 рази.

Таблиця 2.2 – Показники змін джерел фінансування активів ТОВ «АВТО РЕГІОН» у 2018 – 2021 рр.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1	2	3	4	5
<i>Тис. грн</i>				
1. Власний капітал	1008,4	958,2	1349,1	2225,2
<i>у тому числі</i>				
зареєстрований (пайовий капітал)	230,0	230,0	230,0	230,0
нерозподілений прибуток	778,4	728,2	1119,1	1995,2
2. Позиковий капітал	15606,4	34668,4	52699,8	78635,0
<i>у тому числі</i>				

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5
довгостроковий позиковий капітал	88,4	161,6	0,0	0,0
короткостроковий позиковий капітал	15518,0	34506,8	52699,8	78635,0
<i>Темпи зростання (зменшення) до попереднього року</i>				
1. Власний капітал	1,99	0,95	1,41	1,65
<i>у тому числі</i>				
zareєстрований (пайовий капітал)	1	1,00	1,00	1,00
нерозподілений прибуток	2,82	0,94	1,54	1,78
2. Позиковий капітал	0,72	2,22	1,52	1,49
<i>у тому числі</i>				
довгостроковий позиковий капітал	1,91	1,83	0,00	0,00
короткостроковий позиковий капітал	0,72	2,22	1,53	1,49

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Середньорічний темп зростання власного капіталу за 2018 – 2021 рр. становив 1,50, при цьому тенденція змін не є стійкою. Так, у 2019 р. відбулося зменшення величини власного капіталу, при цьому протягом інших років відбувалося зростання (рис. 2.1). Слід зазначити, що середньорічні темпи зростання власного капіталу є більш високими порівняно з середньорічними темпами зростання позикового капіталу (1,49) та загальної величини капіталу (1,48) (рис. 2.2).

Рисунок 2.2 – Показники темпів зростання капіталу ТОВ «АВТО-РЕГІОН» у 2018 – 2021 рр.

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

– частка власного капіталу у загальній його величині є критично низькою. Так, станом на кінець 2021 р. цей показник становив 0,028 (рис. 2.3) при тому, що нормальним вважається значення 0,5. Така ситуація не є критичною враховуючи специфіку операційної діяльності підприємства, яке переважно кінцею техніку реалізує за лізинговою схемою. Враховуючи те, що протягом останніх 5 років ситуація принципово не змінюється, а підприємство нормально функціонує, можна вважати, що менеджмент контролює таку ситуацію;

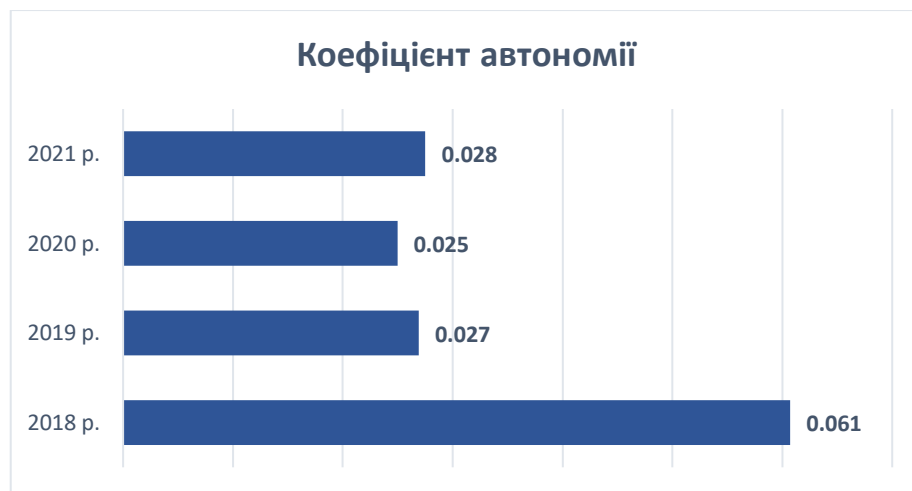

Рисунок 2.3 – Показники коефіцієнту автономії ТОВ «АВТО-РЕГІОН» у 2018 – 2021 рр.

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

– результати аналізу структури позикового капіталу (рис. 2.4) свідчать про те, що частка платних позикових джерел у структурі позикового капіталу є дуже низькими. Так, відповідний показник у 2017 р. становив 8,2%, а у 2021 р. відбулося зменшення до 4,7%. Підприємство практично не використовує довгострокових джерел фінансування бізнесу.

Результати аналізу структури капіталу ТОВ «АВТО-РЕГІОН» за критерієм середньозважених витрат на капітал дозволяють зробити висновок, що протягом 2018 – 2021 рр. тенденція змін даного показника є нестійкою (рис. 2.5). Така ситуація пояснюється тим, що частка власного капіталу та платних позикових джерел є критично низькими. А саме ці види капіталу формують величину середньозважених витрат на капітал.

Рисунок 2.4 – Показники структури позикового капіталу ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Якщо проаналізувати співвідношення між величиною дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «АВТО-РЕГІОН» (рис. 2.6), то з точки зору фінансового ризику ситуація є такою, що працює на його посилення. Якщо характеризувати таку ситуацію з точки зору формування витрат на капітал, то ситуація є абсолютно нормальною.

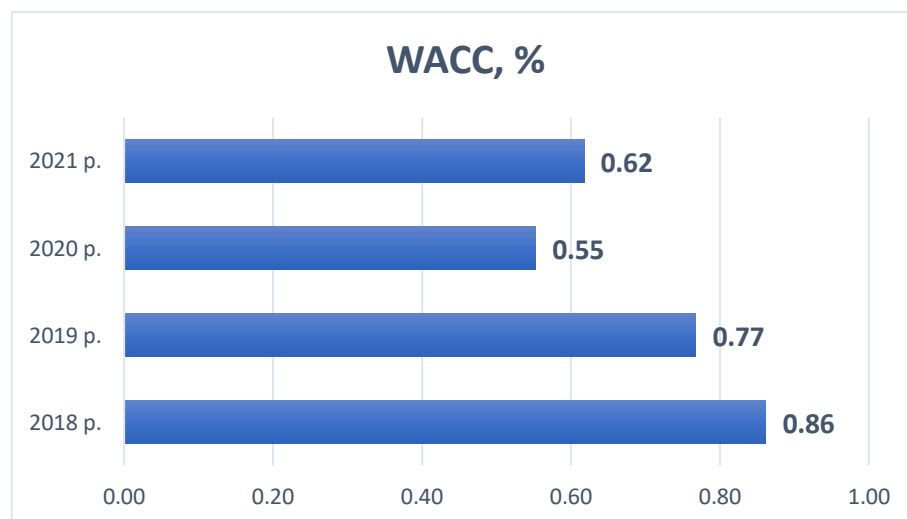

Рисунок 2.5 – Показники середньозважених витрат на капітал ТОВ «АВТО-РЕГІОН» у 2018 – 2021 рр.

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

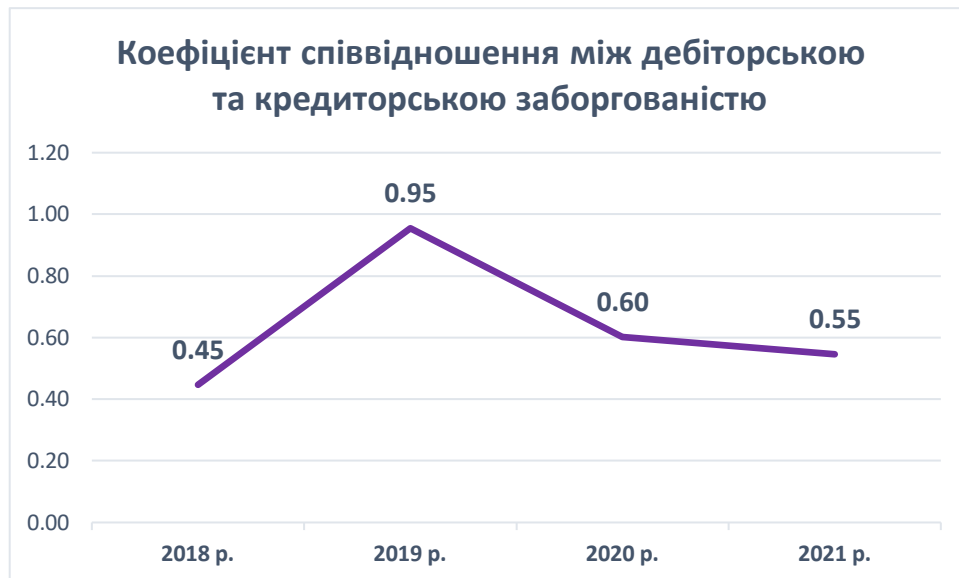

Рисунок 2.6 – Показники коефіцієнту співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Якщо проаналізувати раціональність структури капіталу за критерієм фінансової рентабельності (рентабельності власного капіталу за чистим прибутком) (табл. 2.3), то можна зробити висновок, що до 2019 р. фінансова рентабельність мала спадну тенденцію. У 2020 – 2021 рр. відбулося зростання фінансової рентабельності, що пояснюється більш високими темпами зростання чистого прибутку порівняно з власним капіталом (табл. 2.3). Найбільш впливовим фактором змін фінансової рентабельності протягом усіх досліджуваних років є фактор змін прибутковості реалізації продукції (послуг).

Узагальнюючи результати аналізу рівня раціональності структури капіталу можна зробити висновок щодо не виправдано високого рівня її фінансового ризику. Невелика частка власного капіталу зумовила позитивну тенденцію щодо низьких витрат на капітал та високий рівень фінансової рентабельності. Однак, навіть за таких умов існуюча структура капіталу є високо ризикованою, що дозволяє характеризувати її як не раціональну.

Таблиця 2.3 – Показники факторного аналізу фінансової рентабельності ТОВ «АВТО-РЕГІОН» у 2018 – 2021 рр.

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Вихідні дані:					
1. Чистий дохід, тис.грн	84779,9	128019,5	86366,6	110305,4	171973,1
2. Чистий прибуток, тис.грн	1738,1	502,7	97,7	258,3	876
3. Активи, тис.грн.	22083,7	16614,8	35626,6	54048,9	80860,2
4. Власний капітал, тис.грн	505,7	1008,4	958,2	1349,1	2225,2
5. Позиковий капітал, тис.грн	21578	15606,4	34668,4	52699,8	78635
Фактори впливу:					
6. Чиста рентабельність реалізації продукції, %	2,050	0,393	0,113	0,234	0,509
7. Продуктивність активів, грн/грн	3,839	7,705	2,424	2,041	2,127
8. Коефіцієнт структури капіталу	42,670	15,476	36,181	39,063	35,338
Абсолютна зміна фінансової рентабельності за рахунок змін, %:					
9. Чистої рентабельності реалізації продукції, %		-277,87	-35,49	10,91	22,50
7. Продуктивності активів, грн/грн		66,30	-9,84	-3,34	1,75
8. Коефіцієнту структури капіталу		-82,28	5,68	1,38	-4,03
9. Загальна сума впливу факторів		-293,85	-39,66	8,95	20,22
10. Фінансова рентабельність, %	343,70	49,85	10,20	19,15	39,37
11. Абсолютна зміна фінансової рентабельності до поп. року, %		-293,85	-39,66	8,95	20,22

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Результати аналізу достатності власних оборотних коштів для фінансування запасів підприємства свідчать про те, що існує дефіцит власних оборотних коштів та власних і довгострокових коштів для фінансування потреби у матеріальному оборотному капіталі (табл. 2.4). Аналіз показників (рис. 2.7) та балансу ліквідності табл. 2.5) ТОВ «АВТО-РЕГІОН» свідчать про те, що у 2020 р. показник абсолютної ліквідності досяг нормального значення (більше 0,2).

Таблиця 2.4 – Модель фінансової забезпеченості запасів ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1. Власні оборотні кошти, тис.грн.	-129,6	-1133,4	-309,3	928,4
2. Власні оборотні та довгострокові позикові кошти, тис.грн.	-41,2	-971,8	-309,3	928,4
3. Загальна сума коштів для формування запасів, тис.грн.	15476,8	33535	52390,5	79563,4
4. Запаси, тис.грн.	6599,8	17617,8	28284,6	41784,2
5. Дефіцит/надлишок власних оборотних коштів для формування запасів, тис.грн.	-6729,4	-18751,2	-28593,9	-40855,8
6. Дефіцит/надлишок власних оборотних та довгострокових позикових коштів для формування запасів, тис.грн.	-6641	-18589,6	-28593,9	-40855,8
7. Дефіцит/надлишок загальної суми коштів для формування запасів, тис.грн.	8877	15917,2	24105,9	37779,2
8. Тип фінансової стійкості	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Коефіцієнти проміжної та поточної ліквідності не відповідають нормальним значенням, при цьому ситуація менеджментом не характеризується як критична і вважається цілком контрольованою.

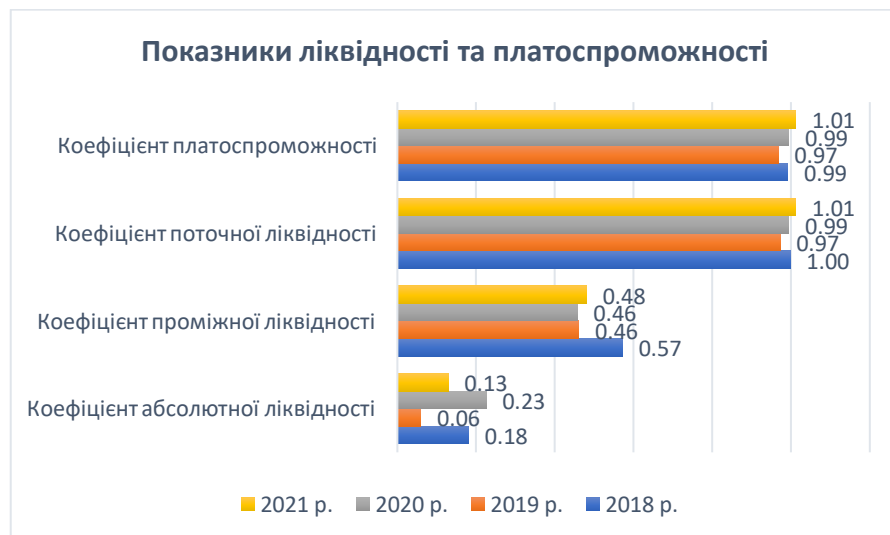

Рисунок 2.7 – Показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Таблиця 2.5 – Баланс ліквідності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1. Найбільш ліквідні активи (А1), тис.грн	2808,4	2059,8	11884	10174
2. Середньоліквідні активи (А2), тис.грн	8865,6	15909,8	24075	37749
3. Активи повільної реалізації, (А3), тис.грн	6611,2	17625,2	28315,5	41814,4
4. Активи, що важко реалізуються (А4), тис.грн	1138	2091,6	1658,4	1296,8
5. Найбільш термінові зобов'язання (П1), тис.грн	12525,1	13008,6	18204,2	39236,3
6. Короткострокові пасиви (П2), тис.грн	2992,9	21498,2	34495,6	39398,7
7. Довгострокові кредити і позики (П3), тис.грн	88,4	161,6	0	0
8. Постійні пасиви (П4), тис.грн	1008,4	958,2	1349,1	2225,2
A1 – П1	-9716,7	-10948,8	-6320,2	-29062,3
A2 – П2	5872,7	-5588,4	-10420,6	-1649,7
A3 – П3	6522,8	17463,6	28315,5	41814,4
П4 – А4	-129,6	-1133,4	-309,3	928,4

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Результати аналізу ділової активності (табл. 2.6) дозволяють зробити такі висновки. У 2021 р. зросла продуктивність активів порівняно з 2020 р., проте цей показник є менше ніж у 2019 р.

Таблиця 2.6 – Показники ділової активності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1. Продуктивність:				
активів, грн/грн	7,71	2,42	2,04	2,13
власного капіталу, грн./грн	126,95	90,13	81,76	77,28
персоналу, грн/особу	7530,56	4318,33	4795,89	7816,96
операційного капіталу, грн/грн	16,52	4,38	3,68	3,99
2. Тривалість обороту, днів:				
оборотних активів	60,08	194,21	209,57	168,87
запасів	18,82	74,46	93,59	88,68
дебіторської заборгованості	15,95	52,49	36,21	45,54

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Продуктивність персоналу є найвищою за весь досліджуваний період, а продуктивність власного капіталу - найнижчою. У 2021 р. прискорила оборотність оборотних активів порівняно з 2019 – 2020 рр. Тривалість обороту

дебіторської заборгованості у 2021 р. порівняно з 2020 р. уповільнилась. В цілому зміни ділової активності протягом досліджуваного періоду є неоднозначними, навіть, хаотичними.

Результати аналізу прибутковості діяльності досліджуваного підприємства дозволяють говорити про наявність зростаючої тенденції у 2021 р. порівняно з 2020 р. (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Показники рентабельності ТОВ «АВТО-РЕГІОН», %

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1. Рентабельність активів за чистим прибутком	3,03	0,27	0,48	1,08
2. Рентабельність власного капіталу за чистим прибутком	49,85	10,20	19,15	39,37
3. Рентабельність операційного капіталу за чистим прибутком	6,49	0,50	0,86	2,03
4. Рентабельність продажу за чистим прибутком	0,39	0,11	0,23	0,51

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Так, рентабельність операційного капіталу зросла у 2021 р. порівняно з 2020 р. майже у 2,4 рази, власного капіталу – у 2,1 рази, активів – у 2,25 рази, продажу продукції у 2,2 рази. При цьому, якщо характеризувати зміни показників рентабельності 2020 р. порівняно з 2019 р., то тенденція є зростаючою. Така ситуація може пояснюватися тим, що темпи змін ресурсних та результатних факторів були нерівномірними (рис. 2.8). Так, чистий прибуток у 2021 р. порівняно з 2018 р. збільшився у 1,74 рази, при цьому операційний капітал збільшився у 5,56 рази, активи – у 4,87 рази, чистий дохід – у 1,34 рази. У 2021 р. порівняно з 2020 р. чистий прибуток збільшився у 3,99 рази, а інші показники зросли у меншому ступені (операційний капітал – у 1,44 рази, активи – у 1,50 рази, чистий дохід – у 1,56 рази), що пояснює зростаючу динаміку показників рентабельності.

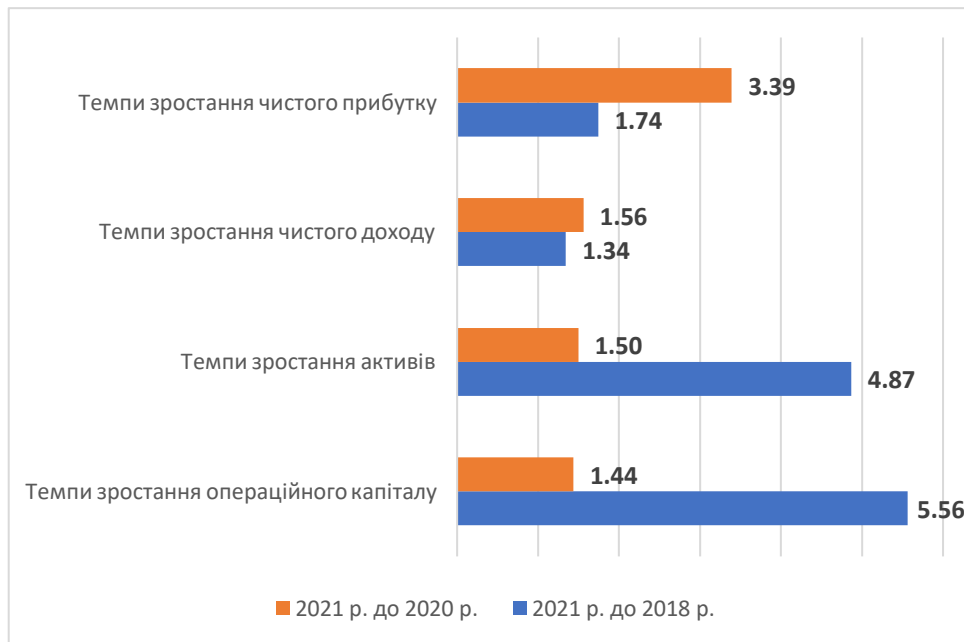

Рисунок 2.8 – Показники зростання ресурсів та результатів діяльності
ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Якщо узагальнити представлені результати параметричного оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності ТОВ «АВТО-РЕГІОН», то важко зробити однозначні висновки щодо її рівня. Відповідно, актуалізується потреба у розрахунку узагальнюючого показника, який дозволить зробити більш обґрунтовані висновки щодо рівня фінансової стійкості досліджуваного підприємства та тенденції її змін.

2.3 Оцінювання фінансової стійкості підприємства на основі методу узагальнення показників

У науковій літературі представлені різні підходи до формування аналітичних проєкцій та систем показників, які визначають узагальнюючий індекс фінансової стійкості. Логіку розрахунку даного узагальнюючого індексу

сформовано на основі тих характеристик, які майже всі науковці визначають як такі, що в єдності прояву визначають фінансову стійкість підприємства. Такими характеристиками є фінансовий ризик, ліквідність, прибутковість. Для аналітичних проєкцій фінансового ризику та ліквідності буде використана система показників та їх вагомості у проєкції, що запропоновано у монографії Т. Пономаренко [35]. Для формування системи показників та їх вагомості у проєкції прибутковості використано результати досліджень, які представлені у навчальному посібнику Є.В. Мних та Н.С. Барабаш [28]. Сформована логіка розрахунку узагальнюючого індексу фінансової стійкості підприємства представлена у табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Формалізація методичного підходу о оцінювання узагальнюючого індексу фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Параметр оцінювання	$\{x_{kj}\}$	Назва показники	w_j
1	2	3	4
Ризик (I_{risk})	$x_{1.1}$	Коефіцієнт автономії (k_{aut})	0,50
	$x_{1.2}$	Трьохкомпонентна модель фінансової стійкості ($M_{fin.stab}$)	0,50
$I_{risk} = 0,50 \times k_{aut} + 0,50 \times M_{fin.stab}$			
Ліквідність (I_{liq})	$x_{2.1}$	Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($k_{abs.liq}$)	0,30
	$x_{2.2}$	Коефіцієнт проміжної ліквідності ($k_{sp.liq}$)	0,30
	$x_{2.3}$	Коефіцієнт поточної ліквідності ($k_{cur.liq}$)	0,40
$I_{liq} = 0,3 \times k_{abs.liq} + 0,3 \times k_{sp.liq} + 0,4 \times k_{cur.liq}$			
Прибутковість (I_{prof})	$x_{3.1}$	Рентабельність активів за чистим прибутком (ROA)	0,30
	$x_{3.2}$	Рентабельність власного капіталу за чистим прибутком (ROE)	0,30
	$x_{3.3}$	Рентабельність реалізації продукції (послуг) за чистим прибутком (R_{sale})	0,40
$I_{prof} = 0,30 \times ROA + 0,30 \times ROE + 0,40 \times R_{sale}$			
$I_{fin} = \sqrt[3]{I_{risk} I_{liq} \times I_{prof}}$			

Джерело: сформовано за даними [35]

Результати розрахунку показників, що формують узагальнюючий індекс фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН» представлено у табл. 2.9, рис. 2.9. Отримані результати дозволяють зробити такі висновки:

Таблиця 2.9 – Показники формування узагальнюючого індексу фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Фінансовий ризик				
Фактичні значення				
Коефіцієнт автономії	0,045	0,020	0,021	0,028
Модель фінансової стійкості	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан
Коефіцієнт відповідності фактичних значень критичним				
Коефіцієнт автономії	0,09	0,04	0,042	0,055
Модель фінансової стійкості	0,5	0,5	0,5	0,5
Узагальнюючий індекс фінансового ризику	0,25	0,25	0,25	0,28
Ліквідність				
Фактичні значення				
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,18	0,06	0,23	0,13
Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,93	0,82	0,66	0,48
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,36	1,33	1,20	1,01
Коефіцієнт відповідності фактичних значень критичним				
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,90	0,30	1,00	0,65
Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,86	0,98	0,91	0,8
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,68	0,67	0,60	0,51
Узагальнюючий індекс ліквідності	0,80	0,65	0,81	0,64
Прибутковість				
Фактичні значення				
Рентабельність активів за чистим прибутком, %	3,03	0,27	0,48	1,08
Рентабельність власного капіталу за чистим прибутком, %	49,85	10,20	19,15	39,37
Рентабельність реалізації продукції (послуг) за чистим прибутком, %	0,39	0,11	0,23	0,51
Коефіцієнт відповідності фактичних значень критичним				
Рентабельність активів за чистим прибутком	1	0,40	0,95	1,00
Рентабельність власного капіталу за чистим прибутком	1	0,78	1	1,00
Рентабельність реалізації продукції (послуг) за чистим прибутком	1	0,39	0,93	1,00
Узагальнюючий індекс прибутковості	1,00	0,51	0,96	1,00
УЗАГАЛЬНЮЮЧИЙ ІНДЕКС ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ	0,72	0,47	0,70	0,67

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

– узагальнюючий індекс фінансового ризику протягом досліджуваного періоду коливається в межах від 0,25 до 0,28, що є критично низьким показником, а також найменшим серед значень інших субіндексів.

Основна проблема – це дуже високий рівень залежності бізнесу від позикових джерел фінансування активів;

- значення узагальнюючого індексу ліквідності коливається в межах 0,65 – 0,81. У 2021 р. значення відповідного індексу є найменшим (0,64) протягом 2018 – 2021 рр.;

- значення узагальнюючого індексу прибутковості коливається в межах 0,51 – 1,00. У 2021 р. порівняно з 2019 р. значення індексу збільшилося з 0,96 до 1,0;

- якщо характеризувати узагальнюючий індекс фінансової стійкості, то найменшим його значення було у 2019 р. У 2021 р. значення узагальнюючого індексу фінансової стійкості дещо зменшилося порівняно з 2020 р. Основним фактором, який спричинив таке зниження є фактор ліквідності. Так, узагальнюючий індекс ліквідності у 2021 р. порівняно з 2020 р. зменшився у 1,27 рази.

Рисунок 2.9 – Показники формування узагальнюючого індексу фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Узагальнюючи представлені результати дослідження можна зробити висновок, що суттєвою проблемою з точки зору фінансової стійкості є критично високий рівень фінансової залежності бізнесу від зовнішніх інвесторів і кредиторів. Розв'язання даної проблеми може бути вирішено за рахунок здійснення постійного реінвестування прибутку у розвиток ТОВ «АВТО-РЕГІОН», що забезпечить зростання власного капіталу та нормалізації структури капіталу. Варто зазначити, що збільшення частки власного капіталу у загальній його величині зумовить зростання середньозважених витрат на капітал, що підвищить планку критичного значення як рентабельності активів так і рентабельності реалізації. У такій ситуації доцільно говорити про необхідність забезпечення зростання прибутковості діяльності досліджуваного підприємства.

РОЗДІЛ 3

ОБГРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

3.1 Розробка бізнес-пропозиції щодо забезпечення фінансової стійкості підприємства

За результатами проведеного аналізу фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН» було зроблено висновок, що основна проблема компанії полягає у критично низькому рівні фінансової незалежності, тобто частка власного капіталу у загальній його величині станом на кінець 2021 р. становила 2,8%. Очевидним є той факт, що збільшення даного показника може відбуватися за рахунок збільшення реінвестованого прибутку, який заробляє компанія. Відповідно, нарощення обсягів надання послуг та чистого прибутку, будуть зумовлювати зростання величини власного капіталу підприємства, а відтак і його частки у загальній величині.

Результати проведеного дослідження діяльності компанії у 2022 р. та на початку 2023 р. дозволяють зробити висновок про те, що у зв'язку із війною в Україні суттєво збільшився ринковий попит на окремі види техніки. Так, за даними Prozorro, протягом осені 2022 – весни 2023 р. компанія заключила договори на поставку мототransпортних засобів для вантажних перевезень на суму 63926 млн.грн, великовантажних транспортних засобів – 159702 млн.грн, підіймально-транспортувального обладнання – на 3618 тис.грн, мототransпортних засобів для перевезення 10 і більше осіб – на 162793 млн.грн. За час війни суттєво зростає попит на сервісні послуги, що пов'язано з тим, що, по-перше, в Україну ввезено велику кількість авто, які вже були у використанні, по друге, ввезені до війни авто також потребують планового сервісного обслуговування. Дуже зросла потреба у авто техніці не тільки у місцях бойових

дій, а і в тилу, що пов'язано з необхідністю термінового відновлення пошкоджень, які завдаються внаслідок ракетних та артилерійських ударів.

Для цілісного розуміння можливостей та загроз розвитку ТОВ «АВТО-РЕГІОН» з урахуванням сильних та слабких сторін діяльності узагальнено представлено на рис. 3.1.

СИЛЬНІ СТОРОНИ	МОЖЛИВОСТІ
Тривала історія співпраці з 9 відомими брендами автотехніки. Компанія є ексклюзивним імпортером в Україні спеціалізованої техніки виробництва <i>DAEWOO TRUCKS Commercial Vehicle Co.Ltd.</i> Наявність клієнтської бази, яка налічує 968 постійних компаній-клієнтів. Досвідчений персонал з продажу авто техніки. Наявність 11 авторизованих сервісних станцій, які надають комплекс послуг з технічного обслуговування, а також ремонту вантажних автомобілів, самоскидів і тягачів <i>DAEWOO</i>.	Зростання попиту на великовантажні транспортні засоби, мототранспортні засоби для вантажних перевезень, мототранспортних засобів для перевезення 10 і більше осіб. Зростає попит на сервісні послуги автотранспорту. Участь у тендерах
СЛАБКІ СТОРОНИ	ЗАГРОЗИ
Постійне зростання витрат та часу логістичних послуг. Внаслідок зростання обсягу робіт, що пов'язані з тендерами, збільшується навантаження на відділ продажів, що спричиняє збільшення неспівпадінь запланованих та фактичних показників діяльності, уповільнюються процеси укладення договорів. Уповільнюється процес обробки замовлень. Зростає термін поставки автомобілів клієнтам, внаслідок зростання кількості замовлень.	Воєнна, економічна та політична нестабільність бізнес-середовища. Ускладнення, уповільнення та здорожчання логістики. Трудова міграція та мобілізація кваліфікованих кадрів, які здатні надавати високоякісні послуги автосервісу.

Рисунок 3.1 – SWOT-результати аналізу бізнес-середовища діяльності
ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Джерело: сформовано за даними управлінської звітності

Узагальнюючи представлені SWOT-результати, можна цілісно характеризувати ситуацію таким чином. Зростання попиту на мототранспортні засоби для вантажних перевезень, великовантажних транспортних засобів, підіймально-транспортувальне обладнання, мототранспортні засоби для перевезення 10 і більше осіб та активна участь компанії у тендерах на визначені види автотранспорту у 2022 – 2023 рр. зумовила зростання обсягів замовлень, що позитивно відобразилося на показниках чистого доходу та чистого прибутку у 2022 р. Проте, збільшується навантаження на персонал, що в кінцевому підсумку

спричиняє уповільнення процесів обробки замовлень та відповідно збільшується термін їх виконання. У такій ситуації варто говорити про доцільність створення спеціального відділу, що буде займатися тендерними закупками вантажних автомобілів та автобусів. Щодо відповідної матеріально-технічного забезпечення роботи даного відділу, то додаткових вкладень робити не потрібно, але необхідно найняти ще 2 фахівців з середньомісячною заробітною платою 25 тис.грн.

Зростання кількості замовлень на автотехніку актуалізує потребу у поліпшенні партнерських програм з підрядниками, які здійснюють виробництво різних надбудов та встановлення спеціального обладнання на існуючих шасі. Це дозволить скоротити терміни постачання готових автомобілів клієнтам та створить додаткову конкурентну перевагу для бізнесу. Такий крок не потребує додаткових фінансових ресурсів.

Ключовим напрямком, для якого будуть розглянуті пропозиції в межах даної КБР є діяльність СТО. З початком війни збільшився попит саме на послуги СТО, що пов'язано з наявністю в Україні великого парку старих авто, який протягом року суттєво поповнився ввезеними автомобілями, що були у вжитку. З метою вдосконалення роботи СТО з орієнтацією на збільшення обсягів наданих послуг необхідно реалізувати комплекс таких заходів:

- здійснити закупку додаткового діагностичного обладнання (установка для перевірки системи кондиціонування, паливних інжекторів, обладнання для комп'ютерної діагностики, тощо).
- збільшити кількість постів зони технічного обслуговування з 2 до 5. Реалізація даного заходу зумовлює інвестиції у будівництво та додаткове спеціальне обладнання для здійснення технологічного оснащення оновленого розширеного СТО;
- придбати автомобілі для здійснення технічних робіт на виїзді, а також забезпечити їх комплектацію спеціальним обладнанням та інструментом;
- закупити додатково комп'ютерну техніку та програмне забезпечення для автоматизації роботи з клієнтами;

– переглянути заробітну плату фахівців, які безпосередньо здійснюють діагностику та ремонт техніки з метою її збільшення.

Реалізація розробленої бізнес-пропозиції щодо вдосконалення роботи СТО потребує значних капіталовкладень. Кошторис витрат узагальнено представлено у табл. 3.1. Потреба у фінансуванні даної бізнес-пропозиції становить 20,965 млн.грн, з яких 57,4% спрямовується на закупку автомобілів для надання сервісних послуг на виїзд та 5,7% витрат – це оснащення даних авто. Суттєвими є витрати на будівельно-монтажні роботи (20% або 4,2 млн.грн, які є необхідними для збільшення кількості постів зони технічного обслуговування на СТО.

Таблиця 3.1 – Кошторис витрат на реалізацію бізнес-пропозиції щодо вдосконалення роботи СТО

Стаття витрат	Величина витрат, тис.грн	Структура, %
1. Установки для перевірки систем кондиціонування	650	3,1
2. Обладнання для комп'ютерної діагностики	550	2,6
3. Будівельно-монтажні роботи для збільшення кількості постів зон технічного обслуговування	4200	20,0
4. Спеціальне оснащення для додаткових постів зон технічного обслуговування	1480	7,1
5. Автомобілі для здійснення технічних робіт на виїзд	12045	57,4
6. Оснащення для автомобілів, що здійснюють технічне обслуговування на виїзд	1200	5,7
7. Додаткова комп'ютерна техніка для автоматизації роботи з клієнтом	400	1,9
8. Програмне забезпечення для комп'ютерної техніки, призначеної для автоматизації роботи з клієнтом	440	2,1
ЗАГАЛЬНА СУМА ВИТРАТ	20965	100,0

Джерело: сформовано за даними управлінської звітності

Щодо джерел фінансування, то у підприємства є достатньо власних коштів, щоб реалізувати дану бізнес-пропозицію. З одного боку це не корелює з тими цифрами, якими оперували у ході виконання 2 розділу роботи. Але пояснити ситуацію можна на основі аналізу фінансово-економічних результатів діяльності досліджуваної компанії за 2022 р. Так, чистий дохід компанії у 2022 р. збільшився у 3,8 рази з 171, 9731 млн.грн у 2021 р. до 656,1833 млн.грн у 2022

р.. Це зумовило зростання чистого прибутку компанії з 876 тис.грн у 2021 р. до 41,3041 млн.грн у 2022 р. або у 47,2 рази. Переважна більшість доходів була отримана в результаті участі компанії у тендерах та постачання автотехніки для структур ДСНС України.

Графік здійснення капітальних витрат представлено на рис. 3.2. Відповідно даного графіку найбільші витрати припадають на листопад 2023 р., коли компанія має повністю оплатити авто для здійснення сервісу на виїзд. Також значні витрати припадають на серпень, коли реалізується переважна кількість запланованих заходів.

Установки для перевірки систем кондиціонування	420		230				650
Обладнання для комп'ютерної діагностики		550					550
Будівельно-монтажні роботи для збільшення кількості постів зон технічного обслуговування	2500	1700					4200
Спеціальне оснащення для додаткових постів зон технічного обслуговування		1480					1480
Автомобілі для здійснення технічних робіт на виїзд		3400			8645		12045
Оснащення для автомобілів, що здійснюють технічне обслуговування на виїзд				320	880		1200
Додаткова комп'ютерна техніка для автоматизації роботи з клієнтом		400					400
Програмне забезпечення для комп'ютерної техніки, призначеної для автоматизації роботи з клієнтом		440					440
РАЗОМ	2975	7970	260	320	9525	0	21050
	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	РАЗОМ

Рисунок 3.2 – Графік капітальних витрат на реалізацію бізнес-пропозиції з удосконалення роботи СТО ТОВ «АВТО-РЕГІОН» у 2023 році, тис.грн

Джерело: сформовано за даними управлінської звітності

Окрім капітальних витрат збільшуються поточні витрати в частині заробітної плати основного персоналу СТО, як за рахунок підняття заробітної

плати вже працюючим робітникам, так і за рахунок додаткового набору персоналу чисельністю 11 осіб.

Щодо прогнозування доходів, то враховуючи особливості діяльності у 2022 р. та у 1 кварталі 2023 р., а також відповідно до результатів аналізу попиту на послуги автосервісу усі 11 СТО можуть бути завантажені на 100% їх потужності. Проте, у ході проходження виробничої практики було з'ясовано, що у розрахунки щодо планування доходів СТО економісти закладають коефіцієнт використання потужності на рівні 95%. Планові показники змін чистого доходу, що були сформовані менеджментом компанії з урахуванням тенденцій 2022 р. представлено на рис. 3.3.

Рисунок 3.3 – Планові показники темпів зростання чистого доходу у 2023 – 2025 рр., що визначені менеджментом ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Джерело: формалізовано за даними управлінської звітності

Реалізація бізнес-пропозиції передбачає збільшення кількості постів зони технічного обслуговування з 2 до 5 та реалізації комплексу заходів щодо розширення можливостей діючих СТО. За оцінками фахівців підприємства це дозволить збільшити обсяг наданих послуг від 15 до 25%. Таким чином, на основі планових показників чистого доходу можемо зробити розрахунок прогнозного чистого доходу від реалізації послуг СТО для песимістичного (зростання на 15%) та оптимістичного (зростання на 25%) варіантів розвитку ситуації. Результати розрахунку представлено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Планові та прогнозні показники чистого доходу ТОВ «АВТО-РЕГІОН» у 2023 – 2025 рр.

Види послуг	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
1	2	3	4	5
ПЛАНОВІ ПОКАЗНИКИ				
1. Чистий дохід, тис.грн	656183,3	767563,9	946752,3	1103846
чистий дохід від реалізації автотранспорту	543976	641891,6	795945,6	915337,5
чистий дохід від надання послуг СТО	112207,3	125672,2	150806,7	188508,3
2. Структура чистого доходу, %				
чистий дохід від реалізації автотранспорту	82,90	83,63	84,07	82,92
чистий дохід від надання послуг СТО	17,10	16,37	15,93	17,08
3. Темпи зростання чистого доходу	-	1,17	1,23	1,17
чистого доходу від реалізації автотранспорту	-	1,18	1,24	1,15
чистого доходу від надання послуг СТО	-	1,12	1,20	1,25
ПРОГНОЗНІ ПОКАЗНИКИ за умови реалізації бізнес-пропозиції				
<i>Песимістичний сценарій</i>				
1. Чистий дохід, тис.грн	656183,3	767563,9	946752,3	1103846
чистий дохід від реалізації автотранспорту	543976	641891,6	795945,6	915337,5
чистий дохід від надання послуг СТО	112207,3	125672,2	150806,7	188508,3
2. Структура чистого доходу, %				
чистий дохід від реалізації автотранспорту	82,90	83,63	84,07	82,92
чистий дохід від надання послуг СТО	17,10	16,37	15,93	17,08
3. Темпи зростання чистого доходу	-	1,20	1,23	1,17
чистого доходу від реалізації автотранспорту	-	1,18	1,24	1,15
чистого доходу від надання послуг СТО	-	1,29	1,20	1,25
<i>Оптимістичний сценарій</i>				
1. Чистий дохід, тис.грн	656183,3	798981,9	984454	1150973
чистий дохід від реалізації автотранспорту	543976	641891,6	795945,6	915337,5
чистий дохід від надання послуг СТО	112207,3	157090,3	188508,3	235635,4
2. Структура чистого доходу, %				

Продовження таблиці 3.2

1	2	3	4	5
чистий дохід від реалізації автотранспорту	82,90	80,34	80,85	79,53
чистий дохід від надання послуг СТО	17,10	19,66	19,15	20,47
3. Темпи зростання чистого доходу	-	1,22	1,23	1,17
чистого доходу від реалізації автотранспорту	-	1,18	1,24	1,15
чистого доходу від надання послуг СТО	-	1,40	1,20	1,25

Джерело: формалізовано за даними управлінської звітності

Аналіз представлених результатів дозволяє зробити висновок, що структура чистого доходу за прогнозними даними принципово не змінюється і коливається на рівні приблизно 80% - це чистий дохід від реалізації автотранспортних засобів, 20% - послуги СТО. Середньорічні темпи зростання за 2023 – 2025 рр. за планом становлять 1,19, за умови реалізації бізнес-пропозиції песимістичний варіант – 1,25, оптимістичний – 1,28.

3.2 Економічне обґрунтування доцільності реалізації розробленої бізнес-пропозиції

Оцінювання економічної ефективності розробленої бізнес-пропозиції буде зроблено на основі планових показників діяльності щодо поточних витрат та їх розподілу на постійні та змінні. Вихідна інформація щодо планових витрат ТОВ «АВТО-РЕГІОН» представлена на рис. Б.1 додаток Б. За умови реалізації бізнес-пропозиції і величина постійних, і величина змінних витрат буде змінюватися. Щодо змінних витрат, то вони будуть зростати пропорційно до зростання обсягів надання послуг. Для прогнозування постійних витрат

необхідно врахувати витрати на ті зміни, які були закладені в основу бізнес-пропозиції.

Щодо інвестиційних витрат, то вони будуть включені до складу постійних витрат у вигляді амортизації. Для розрахунку прогнозової величини амортизаційних відрахувань буде використано рівномірний метод нарахування амортизації. Щодо програмного забезпечення, то його вартість має бути амортизована протягом 3 років. Відповідно величина амортизаційних відрахувань для програмного забезпечення буде становити:

$$AB_{\text{Пр.заб}} = 440 / 3 = 146,7 \text{ тис.грн}$$

Такі види основних засобів як установки для перевірки систем кондиціонування, обладнання для комп'ютерної діагностики, спеціальне оснащення для додаткових постів зон технічного обслуговування, оснащення для автомобілів, додаткова комп'ютерна техніка будуть амортизовані протягом 6 років. Відповідна величина амортизації буде становити:

$$AB_1 = (650 + 550 + 1480 + 1200 + 400) / 6 = 713,3 \text{ тис.грн}$$

Амортизація автомобілів для здійснення технічних робіт на виїзд та будівельно-монтажні роботи для збільшення кількості постів будуть розраховані на 15 років. Відповідно величина амортизаційних відрахувань буде становити:

$$AB_2 = (4200 + 12045) / 15 = 1083 \text{ тис.грн}$$

Загальна сума амортизаційних відрахувань, яка буде щорічно збільшувати планову величину витрат буде становити:

$$AB_{\text{заг}} = 146,7 + 713,3 + 1083 = 1943 \text{ тис.грн}$$

Слід зазначити, що враховуючи те, що у 2023 р. вкладення розпочнуться у 3 кварталі, то амортизацію будемо включати до постійних витрат тільки починаючи з 4 кварталу, тобто 485,8 тис.грн ($1943 / 4$).

Окрім амортизації величина постійних витрат збільшиться на величину заробітної плати. Так, реалізація розробленої бізнес-пропозиції включає захід, який пов'язаний із створення відділу тендерних закупівель та прийом на роботу 2 осіб із заробітною платою 25 тис.грн/місяць. Також, в межах розширення діяльності СТО додатково на роботу буде прийнято 11 осіб із заробітною платою

16 тис.грн/місяць. Таким чином, постійні витрати будуть збільшені на величину заробітної плати з нарахуваннями, а щорічна сума збільшення становить:

$$ЗП = ((16 * 11) + (25 * 2)) * 1,37 * 12 = 3715,4 \text{ тис.грн}$$

У 2023 р. постійні витрати будуть збільшені на чверть щорічної суми, тобто на 928,9 тис.грн. Таким чином, постійні витрати будуть збільшені:

- у 2023 р. на суму 1414,7 тис.грн (485,8 + 928,9);
- у 2024 р. на суму 5658,4 тис.грн (1943 + 3715,4);
- у 2025 р. на суму 5658,4 тис.грн (1943 + 3715,4).

Результати прогнозних розрахунків поточних витрат представлено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Прогнозні показники поточних витрат за умови реалізації бізнес-пропозиції ТОВ «АВТО-РЕГІОН» у 2023 – 2025 рр.

Види послуг	2023 р.	2024 р.	2025 р.
<i>Песимістичний прогноз</i>			
1. Змінні витрати, тис.грн	596213	731217	852172
реалізація автотранспорту	529918	657099	755664
послуги СТО	66295	74118	96508
2. Постійні витрати, тис.грн	112715	121462	125884
реалізація автотранспорту	61349	63144	65084
послуги СТО	51366	58318	60800
3. Поточні витрати, тис.грн	708928	852680	978056
реалізація автотранспорту	591267	720243	820748
послуги СТО	117661	132436	157308
<i>Оптимістичний прогноз</i>			
1. Змінні витрати, тис.грн	601978	731217	852172
реалізація автотранспорту	529918	657099	755664
послуги СТО	72059	74118	96508
2. Постійні витрати, тис.грн	112715	121462	125884
реалізація автотранспорту	61349	63144	65084
послуги СТО	51366	58318	60800
3. Поточні витрати, тис.грн	714693	852680	978056
реалізація автотранспорту	591267	720243	820748
послуги СТО	123425	132436	157308

Джерело: формалізовано за даними управлінської звітності

На основі прогнозних даних щодо поточних витрат та порівняння динаміки їх змін порівняно із змінами чистого доходу як за песимістичним так і оптимістичним варіантом можна зробити висновок, що доходи зростають більш високими темпами порівняно з поточними витратами (рис. 3.4), що свідчить про

те, що динаміка фінансових результатів характеризується позитивною динамікою.

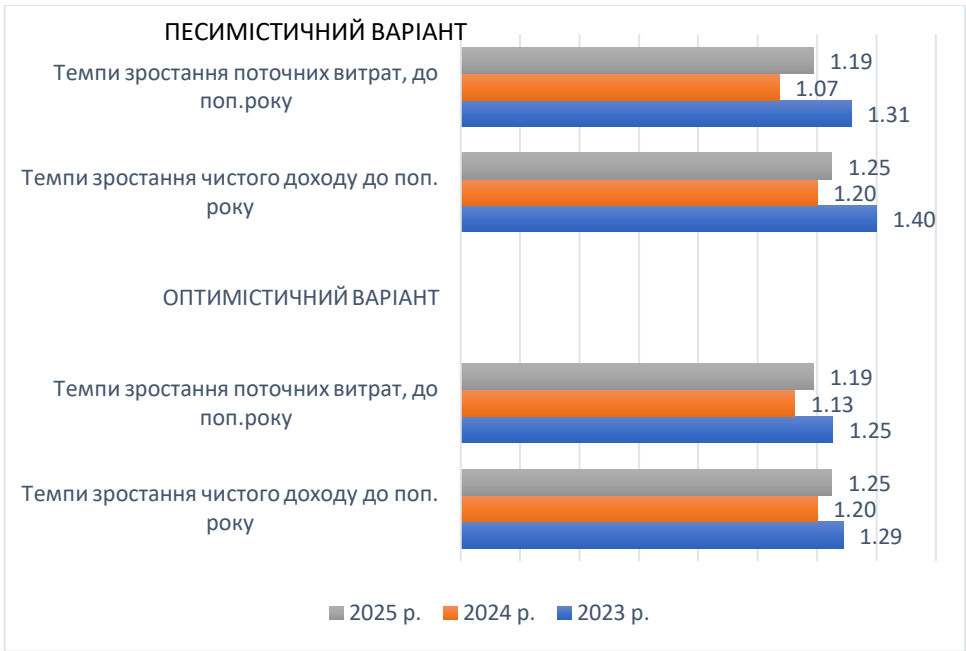

Рисунок 3.4 – Показники темпів зростання чистого доходу від реалізації послуг СТО та відповідних поточних витрат за умови реалізації розробленої бізнес-пропозиції

Джерело: формалізовано за даними управлінської звітності

За результатами розрахунку операційного та чистого прибутку встановлено, що реалізація бізнес-пропозиції забезпечує більш високі значення операційного та, відповідно, прибутку вже за песимістичним сценарієм (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Планові та прогнозні показники прибутку ТОВ «АВТО-РЕГІОН» у 2023 – 2025 рр.

Види послуг	2023 р.	2024 р.	2025 р.
1	3	4	5
ПЛАНОВІ ПОКАЗНИКИ			
1. Операційний прибуток, тис.грн	53585	74874	112084
від реалізації автотранспорту	35254	50624	75702
від надання послуг СТО	18331	24250	36382
2. Чистий прибуток, тис.грн	43939	61397	91909
від реалізації автотранспорту	28908	41512	62076
від надання послуг СТО	15031	19885	29833
ПРОГНОЗНІ ПОКАЗНИКИ за умови реалізації бізнес-пропозиції			

Продовження таблиці 3.4

1	3	4	5
<i>Песимістичний сценарій</i>			
1. Операційний прибуток, тис.грн	77486	116694	154066
від реалізації автотранспорту	50624	75702	94589
від надання послуг СТО	26862	40991	59477
2. Чистий прибуток, тис.грн	63539	95689	126334
від реалізації автотранспорту	41512	62076	77563
від надання послуг СТО	22027	33613	48771
<i>Оптимістичний сценарій</i>			
1. Операційний прибуток, тис.грн	84289	131774	172917
від реалізації автотранспорту	50624	75702	94589
від надання послуг СТО	33665	56072	78327
2. Чистий прибуток, тис.грн	69117	108055	141792
від реалізації автотранспорту	41512	62076	77563
від надання послуг СТО	27605	45979	64228

Джерело: формалізовано за даними управлінської звітності

Так, прогнозна величина операційного та чистого прибутку від роботи СТО за умови реалізації бізнес-пропозиції за песимістичним варіантом є більшою порівняно з плановими показниками у 2023 р. на 11%, у 2024 р. – на 13%, у 2025 р. – на 6% (рис. 3.5).

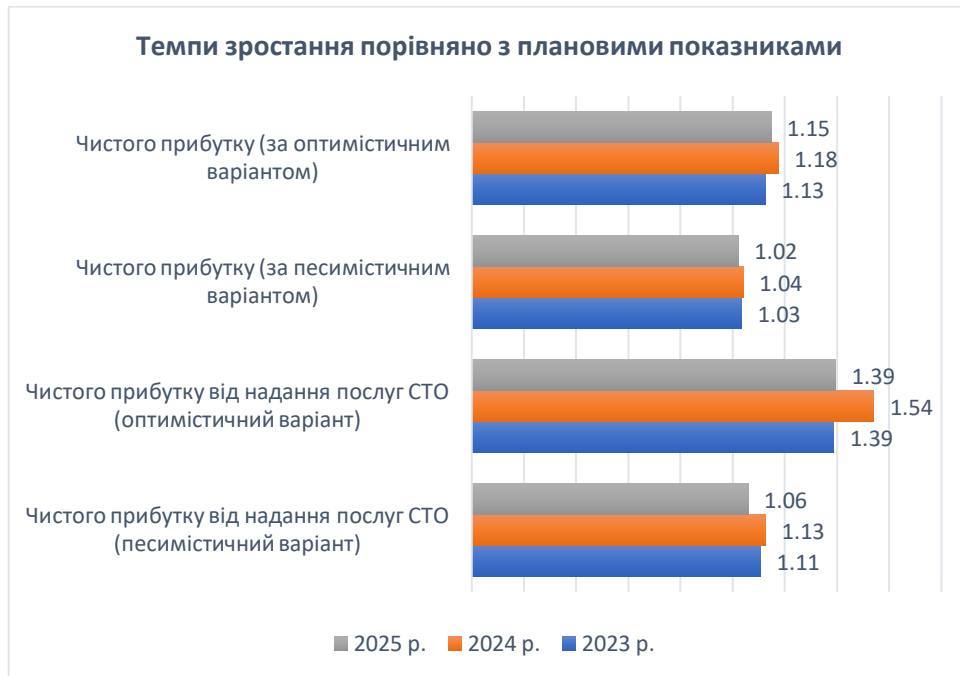

Рисунок 3.5 – Показники темпів зростання чистого прибутку за умови реалізації розробленої бізнес-пропозиції

Джерело: формалізовано за даними управлінської звітності

Відповідно, прогнозна величина операційного та чистого прибутку в цілому по компанії у 2023 р. – на 3%, у 2024 р. – на 4%, у 2025 р. – на 2%. Цілком логічно, що за умови реалізації оптимістичного варіанту показники операційного та чистого прибутку та їх динаміка є ще більш привабливою.

Результати аналізу показників рентабельності реалізації послуг СТО за умови реалізації бізнес-пропозиції порівняно з плановими показниками свідчать про те, що за умови реалізації розробленої бізнес-пропозиції та її розвиток за песимістичним сценарієм забезпечує трохи менші зазначенням показники рентабельності реалізації послуг СТО та , відповідно, рентабельності продажів компанії (рис. 3.6). Проте, вже за оптимістичним варіантом показники відповідні показники рентабельності є більшими за планові.

Рисунок 3.6 – Планові та прогнозні показники рентабельності продажів послуг СТО ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Джерело: формалізовано за даними управлінської звітності

Якщо характеризувати ситуацію з точки зору доцільності здійснення капіталовкладень в обсязі 21 050 тис.грн, то слід зазначити, що за песимістичним

варіантом у 2023 р. величина чистого прибутку буде більшою, ніж величина інвестицій, тобто 22027 тис.грн, а вже у 2024 р. – 33613 тис.грн, у 2025 р. – 48771 тис.грн. Тобто, цілком очевидним є те, що здійснення капіталовкладень є доволі вигідним, так як дозволить задовольняти зростаючий попит на послуги СТО. Здійснювати розрахунки показників ефективності інвестицій на основі концепції дисконтування вважаємо недоцільним, так як мова не йде про якомога більш вигідніше вкладення інвестицій, а мова йде про розвиток досліджуваного бізнесу. Слід зазначити, що навіть за умови, що показники прибутку та прибутковості були меншими, реалізація даного проєкту є виправданою. Це пояснюється тим, що в умовах війни та необхідності підтримувати інфраструктуру, у тому числі транспортну, реалізація даного проєкту є соціально відповідальним рішенням бізнесу ТОВ «АВТО-РЕГІОН», так як розширює можливості по ремонту автотехніки, яка задіяна як для забезпечення потреб фронту, так і ліквідації наслідків війни на території України.

3.3 Прогнозні показники фінансової стійкості за умови реалізації розробленої бізнес-пропозиції

За умови реалізації бізнес-пропозиції відбуваються зміни планових показників, які безпосередньо визначають фінансову стійкість ТОВ «АВТО-РЕГІОН». Для здійснення прогнозних розрахунків будемо використовувати дані щодо діяльності ТОВ «АВТО-РЕГІОН» у 2022 р. та планові показники на 2023 – 2025 рр. (рис. Б.1, додаток Б). Слід звернути увагу на той факт, що частка власного капіталу у загальній його величині (коефіцієнт автономії) у 2022 р. сягнула 7,8% у той час як станом на кінець 2021 р. це показник становив 2,8%, тобто відбулося збільшення у 2,8 рази. У такій ситуації можемо говорити про доцільність порівнянь прогнозних показників, що характеризують фінансову стійкість з показниками 2022 р. та плановими показниками.

Прогнозування даних балансу буде зроблено з урахуванням тих змін, що зумовлені реалізацією бізнес-пропозиції. Перш за все таким фактором змін є чистий прибуток. В основу прогнозування величини нерозподіленого прибутку буде закладена така ж логіка реінвестування, як при плануванні показників менеджментом на 2023 – 2025 рр. Проте величина нерозподіленого прибутку буде збільшена на темпи зростання прогнозної величини чистого прибутку порівняно з плановими показниками. Результати прогнозних розрахунків показників балансу за умови реалізації бізнес-пропозиції представлено у табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Прогнозні показники балансу ТОВ «АВТО-РЕГІОН» за умови реалізації бізнес-пропозиції, тис.грн

Види послуг	2023 р.	2024 р.	2025 р.
<i>Песимістичний сценарій</i>			
1. Активи	639648	761661	894622
2. Основні засоби	24590	25078	25735
3. Необоротні активи	24590	25078	25735
4. Оборотні активи	615058	736583	868887
5. Власний капітал	92443,21	165620,7	251339,3
6. Позиковий капітал	547205	596041	643283
<i>Оптимістичний сценарій</i>			
1. Активи	671212	841214	986283
2. Основні засоби	24590	25078	25735
3. Необоротні активи	24590	25078	25735
4. Оборотні активи	646622	816136	960548
5. Власний капітал	124007,2	245173,3	343000
6. Позиковий капітал	547205	596041	643283

Джерело: формалізовано за даними управлінської звітності

Однією з ключових проблем в аспекті фінансової стійкості, яку було виявлено за результатами аналізу протягом 2018 – 2021 рр. є критично низька частка власного капіталу у загальній його структурі, та, відповідно, майже абсолютна залежність компанії від зовнішніх інвесторів та кредиторів. Як вже було зазначено, внаслідок початку участі компанії у тендерах та збільшення кількості замовлень значно покращилися фінансово-економічні результати діяльності, що позитивно відобразилося у тому числі і на показниках фінансової стійкості. Так, на основі прогнозних розрахунків коефіцієнту автономії зроблено

висновок про те, що реалізація бізнес-пропозиції забезпечує порівняно більш високі значення відповідного показника ніж варіант розвитку за планом (рис. 3.7). І хоча для песимістичного варіанту реалізації бізнес-пропозиції різниця у показниках автономії порівняно з плановими є не суттєвою, все ж таки можемо констатувати наявність позитивної динаміки в цьому аспекті.

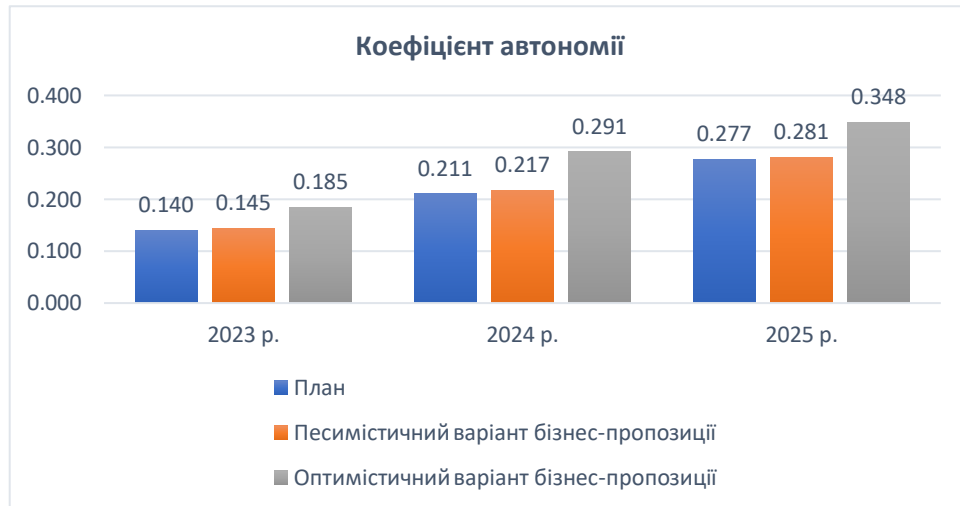

Рисунок 3.7 – Планові та прогнозні показники коефіцієнту автономії
ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Джерело: формалізовано за даними управлінської звітності

За результатами оцінювання загального коефіцієнту платоспроможності за умови реалізації бізнес-пропозиції можемо говорити про позитивну динаміку у цьому аспекті (рис. 3.8). І хоча за умови реалізації песимістичного варіанту бізнес-пропозиції показники є трохи меншими за планові, слід зазначити, що різниця не є суттєвою та не впливає на висновок щодо того, що реалізація бізнес-пропозиції зумовлює позитивні зміни щодо окремих характеристик фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН».

Щодо показників рентабельності (табл. 3.6), то за умови реалізації обох сценаріїв бізнес-пропозиції динаміка є позитивною і прогнозні показники є більш високими порівняно з плановими окрім рентабельності власного капіталу. Показник рентабельності власного капіталу зменшується, що є цілком логічним, так як суттєво зростає величина власного капіталу, яка є обернено пропорційною до значення рентабельності.

Якщо порівнювати планові та прогнозні показники з відповідними значеннями 2022 р., то також можемо зробити висновок про позитивні зміни.

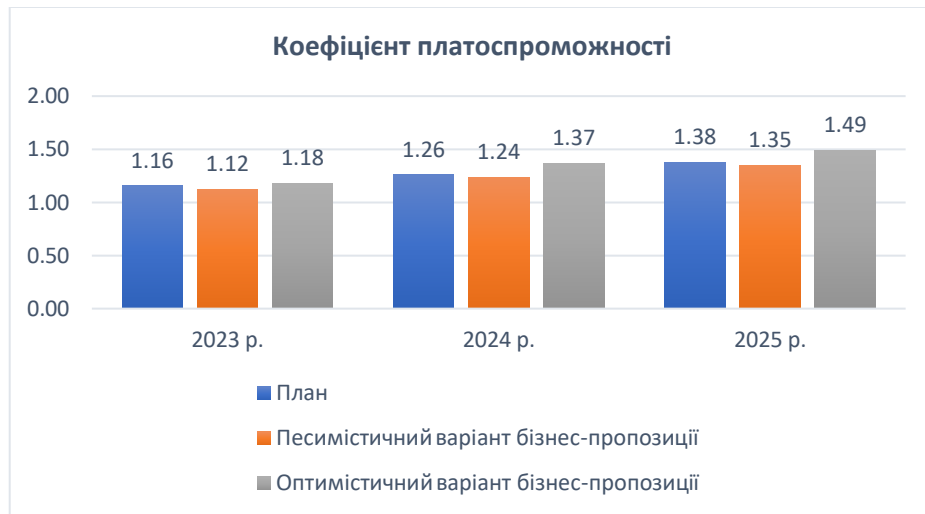

Рисунок 3.8 – Планові та прогнозні показники коефіцієнту загальної платоспроможності ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Джерело: формалізовано за даними управлінської звітності

Таблиця 3.6 – Планові та прогнозні показники рентабельності за чистим прибутком ТОВ «АВТО-РЕГІОН» у 2023 – 2025 рр.

Види послуг	2023 р.	2024 р.	2025 р.
ПЛАНОВІ ПОКАЗНИКИ			
1. Рентабельність активів, %	9,65	12,17	13,90
2. Рентабельність власного капіталу, %	68,73	57,78	50,26
3. Рентабельність реалізації, %	8,00	9,71	11,20
ПРОГНОЗНІ ПОКАЗНИКИ за умови реалізації бізнес-пропозиції			
<i>Песимістичний сценарій</i>			
1. Рентабельність активів, %	9,93	12,56	14,12
2. Рентабельність власного капіталу, %	68,73	57,78	50,26
3. Рентабельність реалізації, %	8,08	9,87	11,16
<i>Оптимістичний сценарій</i>			
1. Рентабельність активів, %	10,30	12,85	14,38
2. Рентабельність власного капіталу, %	55,74	44,07	41,34
3. Рентабельність реалізації, %	8,65	10,98	12,32

Джерело: формалізовано за даними управлінської звітності

І за планових параметрів розвитку ТОВ «АВТО-РЕГІОН», і за умови реалізації бізнес-пропозиції показники рентабельності є більш високими. Узагальнюючи представлені розрахунки можна використати метод узагальнення показників для того щоб формалізувати рівень фінансової стійкості за умови реалізації бізнес-пропозиції (табл. 3.6).

Таблиця 3.7 – Показники формування узагальнюючого індексу фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН»

Показники	2022 р.	Планові показники			Реалізація бізнес-пропозиції					
					Песимістичний варіант			Оптимістичний варіант		
		2023 р.	2024 р.	2025 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Фінансовий ризик										
Фактичні значення										
Коефіцієнт автономії	0,078	0,140	0,211	0,277	0,145	0,217	0,281	0,185	0,291	0,348
Модель фінансової стійкості	Нестійкий фінансовий стан	Зміни не прогнозовано			Зміни не прогнозовано			Зміни не прогнозовано		
Коефіцієнт відповідності фактичних значень критичним										
Коефіцієнт автономії	0,16	0,28	0,42	0,55	0,29	0,43	0,56	0,37	0,58	0,70
Модель фінансової стійкості	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Узагальнюючий індекс фінансового ризику	0,33	0,39	0,46	0,53	0,39	0,47	0,53	0,43	0,54	0,60
Ліквідність										
Фактичні значення										
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,12	Зміни не прогнозовано			Зміни не прогнозовано			Зміни не прогнозовано		
Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,90									
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,08	1,16	1,26	1,38	1,12	1,24	1,35	1,18	1,37	1,49
Коефіцієнт відповідності фактичних значень критичним										
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,59	0,59	0,59	0,59	0,59	0,59	0,59	0,59	0,59	0,59
Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,89	0,887	0,887	0,887	0,89	0,89	0,89	0,89	0,89	0,89
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,54	0,58	0,63	0,69	0,56	0,62	0,68	0,59	0,68	0,75
Узагальнюючий індекс ліквідності	0,66	0,67	0,70	0,72	0,67	0,69	0,71	0,68	0,72	0,74
Прибутковість										
Фактичні дані										
Рентабельність активів за чистим прибутком, %	7,91	9,65	12,17	13,90	9,93	12,56	14,12	10,30	12,85	14,38
Рентабельність власного капіталу за чистим прибутком, %	100,94	68,73	57,78	50,26	68,73	57,78	50,26	55,74	44,07	41,34

Продовження таблиці 3.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Рентабельність реалізації продукції (послуг) за чистим прибутком, %	6,70	8,00	9,71	11,20	8,08	9,87	11,16	8,65	10,98	12,32
Коефіцієнт відповідності фактичних значень критичним										
Рентабельність активів за чистим прибутком	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Рентабельність власного капіталу за чистим прибутком	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Рентабельність реалізації продукції (послуг) за чистим прибутком	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Узагальнюючий індекс прибутковості	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
УЗАГАЛЬНЮЮЧИЙ ІНДЕКС ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ	0,70	0,72	0,75	0,77	0,72	0,75	0,77	0,73	0,78	0,80

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

У ході здійснення розрахунків для певної кількості показників зміни не прогнозувалися, відповідно, такі показники було зафіксовано на рівні 2022 р. За результатами розрахунків зроблено такі висновки:

- порівняно з 2022 р. і планові показники фінансової стійкості і прогнозні з урахуванням бізнес-пропозиції є більш високими. Так, узагальнюючий індекс фінансової стійкості у 2022 р. становив 0,7, планове значення та прогнозне за песимістичним варіантом у 2023 р. – 0,72, за оптимістичним – 0,73. У 2025 р. відповідні значення становили 0,77 та 0,80;

- якщо порівняти планові узагальнюючі індекси фінансової стійкості та прогнозні, то слід зазначити, що за умови реалізації бізнес-пропозиції за песимістичним варіантом забезпечує такі ж значення узагальнюючого індексу фінансової стійкості як і планові. Проте, реалізація бізнес-пропозиції за песимістичним варіантом забезпечує надання більшої кількості послуг СТО, які зараз є дуже затребуваними. А також забезпечується більша величина чистого прибутку ніж за планом;

- реалізація бізнес-пропозиції за оптимістичним варіантом забезпечує більш високі показники фінансової стійкості як порівняно з плановими показниками, так і порівняно з 2022 р.

ВИСНОВКИ

На основі узагальнення теоретико-методичних засад визначення та оцінювання фінансової стійкості підприємства та їх практичної реалізації для ТОВ «АВТО-РЕГІОН» можна зробити такі висновки.

1. У наукових джерелах не існує консенсусу щодо визначення фінансової стійкості підприємства. На основі узагальнення різних наукових позицій було зроблено висновок, що фінансова стійкість це багатоаспектне явище, яке характеризує фінансові аспекти здатності підприємства забезпечувати реалізацію не тільки свого функціонального призначення підприємства, а і його розвитку. Критеріями визначення таких фінансових аспектів науковці визначають фінансовий ризик, ліквідність та прибутковість.

2. Узагальнюючий аналіз методичних засад оцінювання фінансової стійкості дозволив зробити висновок, що найбільш розповсюдженим підходом до оцінювання є поєднання різних методів, таких як коефіцієнтний, горизонтального та структурного, факторного та порівняльного аналізу. У більш сучасних публікаціях даний спектр методів розширено методом узагальнення показників, який по суті поєднує усі традиційні методи оцінювання фінансової стійкості.

3. Практична реалізація набутих знань за темою КБР була зроблена для ТОВ «АВТО-РЕГІОН», яке працює на автотранспортному ринку України. Основний вид діяльності компанія – це реалізація автотранспортних засобів. На даний момент асортимент автотехніки по брендах є таким: DAEWOO TRUCKS, HORYONG, HYUNDAI, ISUZU, TEMSA, BOGDAN, ATAMAN. ТОВ «АВТО-РЕГІОН». Компанія здійснює продаж як готової автомобільної техніки, так і такої, що виготовляється з урахуванням специфічних побажань клієнта. Станом на кінець 2021 р. в компанії працювало 22 особи, а протягом 2018 – 2021 рр. діяльність ТОВ «АВТО-РЕГІОН» була прибутковою.

4. Аналіз фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН» було зроблено за критеріями фінансового ризику, ліквідності та прибутковості на основі поєднання традиційних методів аналізу. Аналіз фінансового ризику ТОВ «АВТО-РЕГІОН» здійснювався з точки зору оцінювання фінансової незалежності компанії від зовнішніх інвесторів і кредиторів та з позицій достатності коштів для формування запасів. Щодо фінансової незалежності, то незважаючи на зростаючу динаміку величини власного капіталу (власний капітал у 2021 р. збільшився порівняно з 2018 р. у 2,2 рази) його частка у загальній величині джерел фінансування бізнесу є критично низькою і станом на кінець 2021 р. становила 2,8%. Результати аналізу рівня забезпеченості запасів власними оборотними коштами дозволяють говорити про те, що протягом 2018 – 2021 рр. нестача власних оборотних коштів покривається короткостроковими зобов'язаннями, що з точки зору балансових співвідношень дозволяє характеризувати дану ситуацію як нестійкий фінансовий стан. Динаміка значень коефіцієнтів ліквідності та даних балансу ліквідності дозволяє зробити висновок, що хоча фактичні значення показників не відповідають нормальним, все ж таки ситуація з ліквідністю є контрольованою менеджментом і у підприємства зберігається нормальне співвідношення між низьколіквідними активами та короткостроковими зобов'язаннями. Щодо показників рентабельності, то динаміка їх змін є нестійкою, проте важливим є такий факт, що протягом 2018 – 2021 рр. підприємство отримувало чистий прибуток.

5. Використовуючи метод узагальнення показників, що описаний у дослідженнях Т. Пономаренко, було розраховано узагальнюючий індекс фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН». Отримані результати дозволяють зробити висновок, що протягом 2018 – 2021 рр. зміни узагальнюючого індексу фінансової стійкості були нестійкими. Так, різке падіння спостерігалось у 2019 р. порівняно з 2018 р., що пояснюється суттєвим зменшенням узагальнюючого індексу ліквідності. У 2020 р. порівняно з 2019 р. відбулася нормалізація відповідного показника, а у 2021 р. знов незначне зниження. В цілому слід зазначити, що порівняно невисокі значення показників узагальнюючого індексу

фінансової стійкості пояснюються критично низькими показниками узагальнюючого індексу фінансового ризику. Відповідно, комплекс заходів, які спрямовані на забезпечення фінансової стійкості мають бути спрямовані саме на розв'язання проблеми високого рівня фінансового ризику.

6. В основу розробки бізнес-пропозиції щодо забезпечення фінансової стійкості ТОВ «АВТО-РЕГІОН» було закладено ідею забезпечення зростання величини власного капіталу за рахунок реінвестування прибутку. Відповідно, однією з актуальних задач для досліджуваного бізнесу є забезпечення зростання чистого прибутку, який по суті є джерелом фінансування інвестиційних та поточних потреб підприємства. Розробка бізнес-пропозиції здійснювалася з урахуванням того, що відбувалося на підприємстві протягом 2022 р. та на початку 2023 р., а також з урахуванням критичного співставлення можливостей та загроз розвитку на даний момент. Однією з можливостей, яку було виявлено та закладено в основу розробки бізнес-пропозиції є зростання попиту на послуги СТО, як у прифронтових регіонах, так і в тилу. З початком війни збільшився попит саме на послуги СТО, що пов'язано з наявністю в Україні великого парку старих авто, який протягом року суттєво поповнився ввезеними автомобілями, що були у вжитку. З метою вдосконалення роботи СТО, які є у розпорядженні ТОВ «АВТО-РЕГІОН» з орієнтацією на збільшення обсягів наданих послуг було запропоновано комплекс заходів, які спрямовані на збільшення кількості постів зони технічного обслуговування з 2 до 5, на оновлення діагностичної техніки та надання послуг СТО на виїзд. Реалізація запропонованого комплексу заходів потребує інвестиційних витрат в обсязі 20,5 млн.грн, а джерелом фінансування можуть стати власні кошти підприємства. Наявні власні фінансові можливості пояснюються тим, що протягом 2022 р. підприємство отримало чистий прибуток, який є більше ніж у 2021 р. у 47,2 рази (41,3 млн.грн). Причиною зростання фінансових результатів діяльності компанії у 2022 р. стала участь у тендерах на поставку автотранспортних засобів на потреби ДСНС.

7. Економічне обґрунтування доцільності реалізації розробленої бізнес-пропозиції було зроблено у порівнянні з 2022 р. та плановими показниками, що

розроблені менеджментом ТОВ «АВТО-РЕГІОН». На основі розрахунку прогностичних показників, які можуть характеризувати діяльність досліджуваного підприємства за умови реалізації розробленої бізнес-пропозиції за песимістичним та оптимістичним варіантом розвитку подій було зроблено такі висновки. Величина чистого прибутку підприємства за 2023 – 2025 рр. може бути більшою порівняно з плановими показниками за песимістичним варіантом на 3,12%, за оптимістичним – на 15,2%. Це відповідно забезпечує більш високі темпи зростання власного капіталу порівняно з 2022 р., що позитивно відображається на рівні фінансової незалежності компанії. Також більш високими є показники загальної платоспроможності компанії, а за умови оптимістичного варіанту розвитку подій і показники рентабельності діяльності.

8. На основі прогностичних розрахунків узагальнюючого індексу фінансової стійкості було зроблено висновок про його зростаючу динаміку порівняно з 2022 р. за умови реалізації розробленої бізнес-пропозиції. За умови розвитку ситуації за песимістичним варіантом реалізації бізнес-пропозиції значення узагальнюючого індексу фінансової стійкості будуть співпадати із плановими показниками, за умови оптимістичного сценарію – вони будуть більш високими. Незважаючи на те, що за умови реалізації песимістичного варіанту розробленої бізнес-пропозиції не забезпечуються більш високі значення відповідних показників фінансової стійкості ніж планові, слід зауважити про наявність таких очевидних переваг як: більш висока величина чистого прибутку за 2023 – 2025 рр. на 8,64 млн.грн; забезпечення зростаючих потреб на послуги СТО; розширення клієнтської бази за рахунок збільшення реалізації послуг на СТО; забезпечення зростання кількості робочих місць, що є критично важливим для економіки України.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. АВТО РЕГІОН. Офіційний сайт. URL: <https://autoregion.com.ua/> (дата звернення: 02.04.2023 р.).
2. Адонін С.В., Калашнікова Ю.М. Оцінка фінансової стійкості підприємства та шляхи її підвищення. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2020. №4. С. 155-160.
3. Алескерова Ю.В., Васалатій І.В. Удосконалення системи управління фінансовою стійкістю підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 33. С. 140-145.
4. Андросова К.Ю. Стратегія забезпечення фінансової стійкості підприємства. Монографія. Харків: ПП «Кравець», 2011. 192 с.
5. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навчально-методичний посібник. К.: 2009. 328 с.
6. Базилінська О.Я., Панченко О.І. Фінансова стійкість у системі стратегічного управління підприємством. *Проблеми економіки*. 2019. №1 (39). С. 89-94.
7. Білик М. Д., Павловська О. В., Пригуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2005. 592 с.
8. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия. К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. 784 с.
9. Болгов В. Є., Витяганець, І. М. Забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності як важлива ціль внутрішньофірмового бюджетування. *Економіка і організація управління*. 2021. №1 (41). С. 15-29.
10. Бугай В.З., Резанов Е.О. Основні напрями збереження фінансової стійкості підприємства в умовах кризи. *Економічний простір*. 2019. №142. С. 112-122.

11. Васечко Л.І. Стратегічні напрями забезпечення фінансової стійкості підприємства. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2021. №1 (7). С. 25-40.
12. Васильців Т.Г., Волошин В.І., Бойкевич О.Р., Каркавчук В.В. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія. Львів: Видавництво, 2012.
13. Ганін В., Алєкперов Р. Оцінка системи управління фінансовою стійкістю підприємства в сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений*. 2020. №11 (87). С. 149-152.
14. Довбня С.Б., Сидоренко Є.К. Формування ієрархічної системи діагностики фінансової стійкості підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. №1. С. 108-114.
15. Докієнко Л.М. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2020. №14. С. 25-31.
16. Єлецьких С.Я. Управління фінансово стійким розвитком підприємства : монографія. Краматорськ : ДДМА, 2012. 475 с.
17. Єпіфанова І.Ю. Ієрархічна класифікація факторів впливу на систему управління фінансовою стійкістю промислового підприємства. *Innovation and Sustainability*. 2021. № 1. С. 6–12.
18. Заюкова М.С. Теорія фінансової стійкості суб'єкта господарювання : монографія. Вінниця : Вид-во «Універсум», 2009. 155 с.
19. Кизим М. О., Забродський В. А., Зінченко В. А., Копчак Ю. С. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: монографія. Х. : ІНЖЕК, 2003. 144 с.
20. Костырко Л.А. Диагностика потенциала финансово-экономической устойчивости предприятия: монография. Харьков : Фактор, 2008. 336 с.
21. Коцеруба Н. В. Процедури та прийоми аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 5. С. 84-91.

22. Кривов'язюк І.В, Кость Я.О. Діагностика фінансово-господарської діяльності промислового підприємства: монографія. Донецьк-Луцьк : ЛНТУ, 2017. 200 с.
23. Лазоренко В. Информационные технологии оценки финансовой устойчивости предприятия. *Економічний аналіз*. 2017. Том 27 (№2). С. 156-161.
24. Лахтіонова Л.А. Аналіз фінансової стійкості суб'єктів підприємницької діяльності : монографія. К. : Знання України, 2013. 1091 с.
25. Мельник С.І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: Растр-7, 2020. 386 с.
26. Мельничук М.О., Нагорна І.В. Методичні аспекти забезпечення аналітичного оцінювання фінансової стійкості. *Бизнес Інформ*. 2020. №4 (507). С. 312-318.
27. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=111503bd-ca7f-4deeb07c-c66c2aa28e03>. (дата звернення: 25.03.2023 р.).
28. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз : підручник. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 358 с.
29. Момот Т., Луб А. Фінансова стійкість підприємства: проблеми та їх вирішення на прикладі будівельної компанії. *Молодий вчений*. 2020. №10 (86). С. 49-51.
30. Норд Г.Л. Аналіз фінансової стійкості промислових підприємств. *Економічний простір*. 2019. №147. С. 163-173.
31. Обліково-аналітичне забезпечення оцінки фінансової стійкості підприємств торгівлі. / І. В. Нагорна, С. О. Кузнецова, Т. В. Польова, М. О. Мельничук, К. С. Дяченко, ін. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2020 . 133 с.
32. Партин Г.О. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість підприємства в умовах фінансово-економічної кризи. *Збірник науково-*

технічних праць Національного лісотехнічного університету України. 2010. №10. С.276-279.

33. Плиса В.Й., Приймак І. І. Стратегія забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання в економіці України: Монографія. Львів: Видавництво ННБК «АТБ», 2009.

34. Поддєрьогін А.М., Наумова Л.Ю. Фінансова стійкість підприємств у економіці. України: монографія. К. : КНЕУ, 2011. 184 с.

35. Пономаренко Т.В. Оцінка та формування економічної стійкості підприємства: монографія. Кривий Ріг: ДВНЗ «КНУ», 2016. 345 с.

36. Приймак С.В., Воляник Г.М. Вдосконалення інформаційного забезпечення діагностики фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2015. Випуск 2. С. 275–287.

37. Савицька О.М., Гафтуняк М.І. Методичні підходи до оцінювання стану управління ресурсним забезпеченням в контексті підвищення рівня фінансової стійкості підприємства. *Збірник наукових праць «Сучасні підходи до управління підприємством»*. 2021. №4. С. 87-98.

38. Татар М., Гребенікова О. Система оцінювання фінансової стійкості суб'єктів господарювання в умовах глобальних викликів. *Галицький економічний вісник*. 2021. Том 71. № 4. С. 20–32.

39. Тридід О.М., Орехова К.В. Оцінювання фінансової стійкості підприємства : монографія. К. : Вид-во Університету БС НБ України, 2010. 143 с.

40. You Control. Офіційний сайт. URL: <https://youcontrol.com.ua/> (дата звернення: 02.04.2023).

41. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник. /за ред. О.О. Терещенко. К.: КНЕУ, 2003. 554 с.

42. Цал-Цалко Ю.С., Мороз Ю.Ю., Суліменко Л.А. Фінансовий аналіз : Підручник. Житомир: ЖОО ГО «Спілка економістів України», 2012. 609 с.

43. Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І. Бізнес-діагностика підприємства : навч. посіб. К.: КНЕУ, 2013. 448 с.
44. Яловий Г.К., Бакеренко Н.П. Концептуальні підходи до визначення фінансової стійкості підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2008. Вип. 18. С. 115-124.
45. Ясіновська І.Ф. Сучасні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємств. *Європейські перспективи*. 2016. Вип. 2. С. 169–175.
46. Davis E.P., Stone M.R. Corporate financial structure and financial stability. *Journal of Financial Stability*. 2004. № 1(1). P. 65–91.
47. Debunov L., Yakovenko A. Analysis of modern approaches to defining the concept of financial stability of an enterprise. *Scientific Notes of Ostroh Academy National University, «Economics» Series*. 2019. №12 (40). С. 86-91.
48. Kim K.J., Lee K., Ahn H. Predicting corporate financial sustainability using novel business analytics. *Sustainability*. 2018. № 11(1). P. 64-68.
49. Clarity Project. URL: <https://clarity-project.info/tenderer/32982101#> (дата звернення: 06.04.2023 р.).

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди		
		2022	01	01
Товариство з обмеженою відповідальністю "АВТО-РЕГІОН"	за ЄДРПОУ	32982101		
Територія М.КИЇВ	за КАТОТТГ	UA800000000000024772		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Торгівля автомобілями та легковими автомобільними засобами	за КВЕД	45.11		
Середня кількість працівників, осіб 22				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон вулиця Андрі Барбюса, буд. 5 А, м. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 03150		3312157		

1.Баланс на 31 грудня 2021 р.

		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-	-	
Первісна вартість	1001	-	-	
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	128,8	-	
Основні засоби :	1010	1 529,6	1 296,8	
первісна вартість	1011	3 516,6	3 940,6	
знос	1012	(1 987,0)	(2 643,8)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	1 658,4	1 296,8	
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	28 284,6	41 784,2	
у тому числі готова продукція	1103	27 048,6	35 491,7	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 460,7	7 159,7	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	19,3	131,2	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 462,9	14 163,5	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	11 884,0	10 174,0	
Витрати майбутніх періодів	1170	30,9	30,2	
Інші оборотні активи	1190	1 248,1	6 120,6	
Усього за розділом II	1195	52 390,5	79 563,4	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	54 048,9	80 860,2	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	230,0	230,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 119,1	1 995,2
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	1 349,1	2 225,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	2 000,0	3 727,3
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 524,2	8 420,8
товари, роботи, послуги	1615	15 113,5	28 716,6
розрахунками з бюджетом	1620	566,5	2 054,1
у тому числі з податку на прибуток	1621	216,2	487,5
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	44,8
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	32 495,6	35 671,4
Усього за розділом III	1695	52 699,8	78 635,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	54 048,9	80 860,2

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2021 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	171 973,1	110 305,4	
Інші операційні доходи	2120	340,4	118,3	
Інші доходи	2240	170,7	31,3	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	172 484,2	110 455,0	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(149 204,3)	(92 140,3)	
Інші операційні витрати	2180	(20 923,3)	(15 312,9)	
Інші витрати	2270	(568,3)	(2 251,8)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(170 695,9)	(109 705,0)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	1 788,3	750,0	
Податок на прибуток	2300	(912,3)	(491,7)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	876,0	258,3	

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Гайдамаха

Дмитро

БЕРЕЗНА

ЛАРИСА

МИКОЛАІВНА

Гайдамаха Дмитро Дмитрович

(ініціали, прізвище)

Березна Лариса Миколаївна

(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "АВТО-РЕГІОН"	Дата(рік,місяць,число)	за ЄДРПОУ	Коди
Територія	М.КИІВ		за КОАТУУ	2019 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю		за КОПФГ	32982101
Вид економічної діяльності	Торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами		за КВЕД	8038200000
Середня кількість працівників, осіб	17			240
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком			45.11
Адреса, телефон	вулиця Анрі Барбюса, буд. 5 А, м. КИІВ, М.КИІВ обл., 03150			3312157

1.Баланс на 31 грудня 2018 р.

Актив		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
1	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	
Основні засоби	1010	305,0	1 138,0	
первісна вартість	1011	736,0	1 919,7	
знос	1012	(431,0)	(781,7)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	305,0	1 138,0	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	8 125,6	6 599,8	
у тому числі готова продукція	1103	-	-	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	0,1	26,3	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	33,0	3,3	
у тому числі з податку на прибуток	1136	26,6	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9 125,3	5 566,3	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 072,8	2 808,4	
Витрати майбутніх періодів	1170	6,9	11,4	
Інші оборотні активи	1190	1 415,0	461,3	
Усього за розділом II	1195	21 778,7	15 476,8	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	22 083,7	16 614,8	

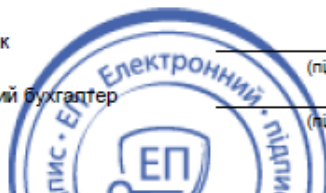
Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (лайовий) капітал	1400	230,0	230,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	275,7	778,4
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	505,7	1 008,4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	46,4	88,4
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	1 779,2	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	10 576,6	10 711,5
розрахунками з бюджетом	1620	1 110,8	1 813,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	34,9
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	8 065,0	2 992,9
Усього за розділом III	1695	21 531,6	15 518,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	22 083,7	16 614,8

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2018

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	128 019,5	84 779,9	
Інші операційні доходи	2120	213,4	83,9	
Інші доходи	2240	27,9	8,7	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	128 260,8	84 872,5	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(113 365,1)	(78 003,3)	
Інші операційні витрати	2180	(13 072,7)	(4 649,7)	
Інші витрати	2270	(1 209,9)	(462,3)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(127 647,7)	(83 115,3)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	613,1	1 757,2	
Податок на прибуток	2300	(110,4)	(19,1)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	502,7	1 738,1	

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП Гайдамаха
Д.Д.

Гайдамаха Дмитро Дмитрович

ЕП Широкова
А.В.

(ініціали, прізвище)

Широкова Анна Василівна

(ініціали, прізвище)

Додаток Б

Файл

Главная

Вставка

Разметка страницы

Формулы

Данные

Рецензирование

Вид

Разр

Вставить

Буфер обмена

Шрифт

Arial Cyr

10

A A

Ж К Ч

Выравнивание

Переносить текст

Объединить и поместить в

A1

✕

✓

fx

A	B	C	D	E	F	G	H
	тис. грн		2022 ФАКТ	2023 ПЛАН	2024 ПЛАН	2025 ПЛАН	
		Чистий дохід	656183	767564	946752	1103846	
		АВТО	543976	641892	795946	915337	
		СТО	112207	125672	150807	188508	
		Поточні витрати	602599	692690	834668	953096	
		АВТО	508722	591267	720243	820748	
		СТО	93876	101422	114425	132348	
		Змінні витрати					
		АВТО	449083	529918	657099	755664	
		СТО	45956	51471	61765	77207	
		Постійні витрати					
		АВТО	59639	61349	63144	65084	
		СТО	47920	49951	52660	55141	
		Активи	555778	636531	755119	889212	
		Основні засоби (залишкова	1646	3540	4028	4685	
		Необоротні активи	1646	3540	4028	4685	
		Оборотні активи	554132	632991	751091	884527	
		Власний капітал	43529	89326	159078	245929	
		Позиковий капітал	512249	547205	596041	643283	

Рисунок Б.1 – Планові показники діяльності ТОВ «АВТО РЕГІОН»

Джерело: дані управлінської звітності компанії